

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Ian McEwan

Hamamböceği

Çeviren: Lâle Akalın

ROMAN

YAPI KREDİ YAYINLARI Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

HAMAMBÖCEĞİ

Ian McEwan 1948'de İngiltere'de doğdu. Sussex Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı eğitimi gördü. East Anglia Üniversitesi'nde İngiliz Edebiyatı üzerine yüksek lisansını yaparken romancı Malcolm Bradbury'den yaratıcı yazarlık dersleri aldı.

İlk öykü kitabı *İlk Aşk, Son Ayın* ile Somerset Maugham Ödülü'nü kazandı. Üç kere Booker Ödülü'ne aday gösterildi, 1988 yılında *Amsterdam* (1988; *Amsterdam'da Düello*, çev. Ülkem Çorapçı, Yapı Kredi Yayınları, 2018) ile bu ödülü kazandı. 2006'da *Saturday* (Cumartesi, çev. İlknur Özdemir, Yapı Kredi Yayınları, 2007) adlı romanıyla James Tait Black Anı Ödülü'nü kazandı. *Sahilde* adlı romanıyla İngiliz Kitap Ödülleri Yılın En İyi Kitabı ve Yılın En İyi Yazarı ödüllerini kazandı. Diğer önemli eserleri arasında *Beton Bahçe*, *Yabancı Kucak*, *Sonsuz Aşk*, *Kefaret*, *Çocuk Yasası* ve *Fındık Kabuğu* sayılabilir.

Lâle Akalın 1946 yılında Ankara'da doğdu. 1967 yılında Ankara Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun olduktan sonra Hacettepe Üniversitesi'nden yüksek lisans derecesini aldı. Çeşitli üniversitelerde öğretim görevlisi ve okutman olarak çalıştı, 2003 yılında emekli oldu. Bir süre daha çeviri dersleri verdikten sonra 2014 yılında üniversiteden ayrılarak yalnızca çevirmen olarak çalışmaya devam etti. Evli, iki kızı var, İstanbul'da yaşıyor.

Başlıca çevirileri: Robert Owen, *Yeni Toplum Görüşü ve Lanark Raporu* (Kaynak Yayınları); *Britanya Edebiyatından Öyküler* (Esra Melikoğlu ile birlikte; Notos); *Amerikan Edebiyatı Öykü Antolojisi* (Esra Melikoğlu ile birlikte; Dünya Yayınları); Roald Dahl, *Tek Başına* (Can Yayınları); Ruth Rendell, *Portobello* (Doğan Kitap); Jeanette Winterson, *Günüşiği Kapısı* (Doğan Kitap); Rachel Cusk, *Çerçeve, Geçiş, Övgü* (YKY); Catherine Chanter, *Kuyu* (YKY); Alberto Manguel, *Efsanevi Üçlem* (YKY). Arşivi - <https://rantey.org>

**Ian McEwan'ın
YKY'deki kitapları**

Cumartesi (2007)
Masumiyet ya da Özel İlişki (2012)
Bir Parmak Bal (2014)
Çocuk Yasası (2016)
Fındık Kabuğu (2017)
Düş Yolcusu (2018)
Amsterdam'da Düello (2018)
Kefaret (2018)
Sonsuz Aşk (2019)
Kayıp (2019)
Benim Gibi Makineler (2019)
Sahilde (2020)
Yabancı Kucak (2020)
Beton Bahçe - İlk Aşk, Son Ayın (2020)
Hamamböceği (2020)

IAN McEWAN

Hamamböceği

Roman

Çeviren
Lâle Akalın

Yapı Kredi Yayınları - 5606
Edebiyat - 1613

Hamamböceği / Ian McEwan
Özgün adı: **The Cockroach**
Çeviren: **Lâle Akalın**

Kitap editörü: **Darmin Hadzibegović**
Düzeltili: **Filiz Özkan**

Kapak tasarımı: **Nahide Dikel**
Sayfa tasarımı: **Mehmet Ulusel**
Grafik uygulama: **Akgül Yıldız**

Baskı: **Mega Basım Yayın San. ve Tic. A.Ş.**
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1 Baha İş Merkezi
A Blok Kat: 2 34310 Haramidere / İstanbul
Telefon: (0 212) 412 17 00
Sertifika No: 44452

Çeviriye temel alınan baskı: **Jonathan Cape, Londra, 2019**
1. baskı: **İstanbul, Haziran 2020**
ISBN 978-975-08-4722-6

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2019
Sertifika No: 44719

Copyright © Ian McEwan 2019

42. sayfadaki şarkı sözü, **Michael Hawker** ve **John Francis Schroeder**'in yazdığı
"Walking Back to Happiness" adlı şarkıdan alınmıştır.

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

Timothy Garton Ash'e

Bu kısa roman bir kurmaca eserdir. Adlar ve karakterler yazarın hayal ürünüdür ve ölü ya da diri gerçek hamamböcekleriyle aralarındaki benzerlikler bütünüyle rastlantısaldır.

Önsöz

Ian McEwan

Önce bir başbakanın, sonra bir diğerinin inatçı, talepkâr pazarlıkları, parlamentonun kargaşaya düşüp felce uğraması, iki genel seçim ve ülkenin baştan başa bölünmesi nedeniyle son zamanlarda Büyük Britanya bu adaların tarihinde hiçbir zaman akla hayale gelmemiş, en anlamsız, en mazoşistçe hedefi gerçekleştirmeye çalışmakta. Başkan Putin ve Başkan Trump hariç dünyanın geri kalan kısmı dehşet içinde seyrediyor. Eğer bir gün gelir, Avrupa Birliği'nden çıkmayı becerebilirsek, bu sefer de on beş yıl boyunca tekrardan geriye doğru; çok yönlü ticaret antlaşmalarımızla, bilim ve güvenlik alanında yaptığımız işbirlikleriyle ve binlerce başka yararlı düzenlemeyle bir zamanlar bulunduğumuz noktaya benzer bir şeye doğru umutla zorlu bir tırmanışa geçeceğiz. Bunu kendimize niye yapıyoruz? Benim Hamamböceği Başbakanım, Alman Şansölyesi'nin bu sorusuna tek olası yanıtı veriyor: *İşte.*

Hamamböceği bu yolculuğun, umutsuzluğun kahkahayla buluştuğu noktasında yaratıldı. Birçok kişi Brexit sürecinin hicvin de ötesine geçip geçmediğini soruyor kendine. Hangi kötü yürekli romancı böyle bir şey hayal edebilirdi? Bu süreç, tek başına alındığında, dolambaçlı yoldan kendi kendini hicvetmektir. Belki de yapılabilecek tek şey alay etmek ve kahkahaların sağlayacağı tesellidir.

Brexit anı gelip çatsa da çatmasa da, çok uzun süre kendi kendimize sorular soracağımız kesin. Yalanlar, kuşkulu para kaynakları, Rusların işin içinde olup olmadığı geleceğin tarihçilerini meşgul edecek. Ve bu tarihçiler günümüzde Avrupa'yı, ABD'yi, Brezilya'yı, Hindistan'ı ve daha birçok ülkeyi pençesine almış popülist hareketlerin ortak noktası olan özel bir büyü tozun sebep olduğu körlüğü mutlaka araştırarak. Bu tozun içindekileri artık iyi tanıyoruz: Vahşi bir mantıksızlık, yabancı düşmanlığı, sabırla çözümleme yapmaya karşı direnç, "uzmanlar"a duyulan güvensizlik, başkalarına horozlanacak ölçüde kendi ülkesine bağlılık, basit çözümlere tutkuyla

duyulan inanç, kültürel “saflık” özlemi – ve bu içgüdüleri sömüren bir avuç alaycı politikacı.

Tabii, yerel koşullar her yerde farklı oluyor. Brezilya’da Amazon yağmur ormanlarını yakmayı tercih ediyorlar. ABD, Meksika sınırına dikeceği duvarın özlemini çekiyor. Türkiye gazetecileri kilit altında tutma sanatını mükemmelleştirmiş durumda. Britanya’da, büyülu toz gözlerimizi kör ettikçe öğrendik ki, AB’nin çoktandır oluşmakta olan ekolojisi ülkemizin tabiatının florasını derinden şekillendirmiş. Görüyoruz ki bu bitkileri koparıp atmak hem pek kolay değil hem de gaddarca. Ama bu kimseyi vazgeçirmedi. Yolumuzdan dönmeyeceğiz – işte.

Britanya’yı tarihsel bakımdan haksız kılan pek çok şey vardır ama bu haksızlıkların AB’den kaynaklandığı pek söylenemez. Brexit taraftarları, seçmenleri bunun tersine ikna etmeyi görev edindiler. Bunda % 37 oranında başarılı oldular ki bu oran gelecekte uzun yıllar boyunca ortak yazgımızı dönüştürmeye yetecek. Brexit yanlısı risk fonlarının sahipleri, plutokratlar, Eton mezunları ve gazete sahipleri, klasik popülist büyülu toz üslubuyla, kendilerini seçkin düşmanı ilan ettiler. Bu hamle işe yaradı ve artık seçkinlik karşıtlığının seçkinleri hükümetimiz olarak başımızdalar.

Bir İngiliz edebi geleneği olan siyasi hicivde temel metin hâlâ Jonathan Swift’in *Alçakgönüllü Bir Öneri* adlı eseridir. Bu metni ilk okuduğumda on altı yaşındaydım. Metnin, bebekleri pişirip yemenin uzun süredir devam eden bir soruna çözüm olacağını hiç gözünü kırpmadan öne sürmesi bir vahşet ve garabet örneği idi, ama Swift’e göre İrlanda’daki İngiliz yönetimi acımasızlıkta bundan geri kalmıyordu.

Brexit’le beraber siyaset hayatımıza çirkin ve yabancı bir şeyler girdi ve canlılar arasında en hor görülen varlık olduğundan, bir hamamböceği yaratmak bana mantıklı geldi. İnsanla haşere arasında fiziksel bir yer değişimi yaratmak için gösterilen her çabanın yolu Kafka’nın *Dönüşüm*’üyle kesişir. Ama ben bu anlamda Kafka’nın karşısında saygıyla eğildikten sonra Swift’e döndüm. Önümde duran görev, Brexit’in kendi kendini tahrir eden saçmalığına denk düşebilecek bir siyasi ve ekonomik proje uydurmaktır. Uydurduğum gülünç “Tersinme” başarılı oldu mu, emin değilim. Ulusal projenin büyüklüğü ve muhtemelen en azından önümüzdeki bir kuşak süresince üzerimizde yaratacağı etkiler düşünülünce, belki de bu

ölçüdeki bir saçmalıkla boy ölçüşecek bir şey yaratmak mümkün değildir.

Seçmenlerin neredeyse üçte ikisi Avrupa Birliği'nden çıkmama yönünde oy kullandı. İş dünyası, tarım, bilim, finans ve sanat çevrelerinin büyük bir kısmı Brexit projesine karşıydı. Milletvekillerinin dörtte üçü AB'de kalma yönünde oy kullandı ama bunların çoğu kamu yararını göz ardı ederek, partiye sadakatin ve mantığı körelten, çocuklarımızın Kıta Avrupası'nda özgürce yaşama ve çalışma olanaklarını engelleyen şu sevimsiz Sovyet ifadesinin, şu kafa karıştırıcı büyüğü tozun, yani "halk fikrini söyledi"nin ardına sığındı.

Kendi cehaletine gözlerini kapatmış olan popülizm, kan ve toprak söylemleriyle, yerine getiremeyecekleri yabancılara karşı üstünlük özelemleriyle ve iklim değişikliğine karşı takındıkları acıklı küçümser tavırla, ileride bazıları Brexit'ten de daha can yakıcı, daha kötü sonuçlar verebilecek başka canavarlar yaratabilir. Fakat bu canavar çeşitlemelerinin hepsinde hamamböceği ruhu gürbüzleşmeye devam edecektir. Bu yaratığı iyi tanımalıyız ki yenebilelim. Yeneceğimize inanıyorum.

Eğer akıl gözlerini açmaz, galebe çalmazsa, biz de o zaman kahkahaya güvenmek zorunda kalabiliriz.

BİR

Zeki ama bir derinliğı olduğı kesinlikle iddia edilemeyecek olan Jim Sams, o sabah huzursuz rüyalarından uyanınca kendini devasa bir yaratığa dönüşmüş buldu. Uzunca bir süre (en sevdiği duruş olmasa da) arkası üstü yatar vaziyette kaldı ve kendisinden uzakta duran ayaklarına, acınacak kadar az sayıdaki kol ve bacaklarına dehşetle bakakaldı. Yalnızca dört taneydiler tabii ki ve kımıldamıyorlardı. Daha şimdiden özlem duyduğu kendi minik, kahverengi bacakları olsaydı, umutsuzca bile olsa yine de neşeyle kımıldıyor olurlardı. Hareket etmeden yattı, paniğe kapılmamakta kararlıydı. Bir organ, kaygan ve güdük bir et parçası ağzının içinde ıslak ve yamyassı yatıyordu – özellikle de uçsuz bucaksız bir mağaraya benzeyen ağzının içini keşfetmek için kendiliğinden hareket ettiğinde ve sessiz bir telaşla fark ettiği gibi, sonu görünmeyen bir dizi diş boyunca kaydığında, iğrençti. Gözleri bedenini bir uçtan bir uca taradı. Rengi, omuzlardan ayak bileklerine kadar solgun bir maviydi. Boynunun ve bileklerinin çevresinde daha koyu mavi şeritler, bölümlü olmayan göğüs bölgesi boyunca ise dik bir çizgi doğrultusunda beyaz düğmeler vardı. Bu çizgi üzerinde aralıklı olarak hissedilen hafif esintinin de nefesi olduğunu varsaydı; bu esintinin pek de itici olmayan kokusu, tahıldan yapılma bir alkollü içkiden ve çözünmekte olan gıda maddelerinden oluşmuştu. Görüş açısı ne yazık ki son derece daralmıştı –ah nerede o petek göz– ve gördüğü her şey fevkalade sıkıcı bir şekilde rengârenkti. Yavaş yavaş anlıyordu ki, garip bir şekilde içinin dışına çıkması sonucunda korunmasız kalan eti artık iskeletinin dışında yer alıyordu, bu yüzden de iskeleti kendisi için bütünüyle görünmez durumdaydı. O tanıdık parlak kahverengiyi bir an bile olsa görmek ne kadar rahatlatıcı olurdu.

Bütün bunlar yeterince endişe vericiydi ama giderek uykusu açıldıkça, tek kişilik önemli bir görev üstlenmiş olduğunu hatırladı, gerçi şu anda bunun tam olarak ne olduğu aklına gelmiyordu. Tahminen beş kilo kadar çektiğini düşündüğü bir kafayı yastıktan kaldırmaya teşebbüs ederken, geç kalacağım, diye düşündü. Bu

haksızlık, diye söylendi. Bunu hak etmiyorum. Derin bir uykuda bölük pörçük, vahşi rüyalar görmüştü. Sürekli bir anlaşmazlık içindeki yankılı sesler peşini bırakmamıştı. Ancak başının geriye düştüğü şu anda uykusunun derinliklerindeki bazı şeyleri görmeye başlıyor ve onları yatıştırırmaya çalıştıkça zihnine parça parça anılar, izlenimler dağılıyordu.

Evet, gayet hoş bir şekilde çürümekte olan Westminster Sarayı'ndan bir veda bile etmeden ayrılmıştı. Böyle olması gerekiyordu. Gizlilik her şey demekti. Kimse kendisine böyle bir şey söylemediği halde bunu biliyordu. Ama tam olarak kaçta yola çıkmıştı? Hava karardıktan sonra olduğu kesindi. Dün gece miydi? Bir önceki gece mi? Yeraltındaki otoparktan çıkmış olmalıydı. Girişteki polis memurunun cilalı ayakkabılarının yanından geçmiş olmalıydı. Şimdi hatırlıyordu işte. Kaldırım kenarındaki su oluklarını izleyerek hızla yürümüşü, ta ki Parlamento Meydanı'ndaki korkunç yaya geçidinin ucuna gelinceye kadar. Oralarda oyalanan ve onu caddenin asfaltına gömmek için sabırsızlanan bir dizi arabanın önünden, caddenin diğer yanındaki su oluğuna doğru bir hamle yapmıştı. Bu hamleden sonra, Whitehall'un gitmek istediği tarafına ulaşmak için geçmesi gereken bir başka korkunç caddeyi geçinceye kadar aradan bir hafta geçmiş gibi gelmişti ona. Peki sonra? Tabii ki metreler boyunca tabana kuvvet koşmuş, sonra da durmuştu. Neden? Yavaş yavaş hatırlıyordu şimdi. Bedenindeki her kanalın içinden derin derin soluyarak, çok yararlı bir yağmur ızgarasının yanında biraz soluklanmış ve atılmış bir pizza diliminden atıştırmıştı. Hepsini bitirememişti ama elinden geldiğince yemişti. Şansı varmış, pizza margherita çıkmıştı. En sevdikleri arasında ikinci pizza çeşidi. Zeytini yoktu, en azından yediği dilimde.

Kontrol edemediği başının pek de büyük çaba sarf etmeden 180 derece dönebildiğini keşfetti. Sonra başını yana çevirdi. İçinde bulunduğu yatak odası, perdeleri kapanmamış olduğu için sabah güneşinin sevimsizce aydınlatığı küçük bir çatı odasıydı. Yatağının yanında bir telefon, yok, iki telefon duruyordu. Kısıtlı görüş alanı içinde kalarak doğrulttuğu bakışları halı boyunca ilerledi ve süpürgelikle süpürgeliğin alttaki kenarı boyunca uzanan dar aralıkta durdu. Sabah güneşinden kurtulmak için kendimi oraya sıkıştırabilirdim, diye düşündü hüznle. Çok da mutlu olurdum. Odanın öteki yanında bir kanepe, onun hemen yanında bir sehpa,

sehpanın üstünde de kesme camdan bir bardakla boş bir viski şişesi vardı. Bir koltuğun üstüne serilmiş vaziyette bir takım elbise, yıkanıp katlanmış bir gömlek duruyordu. Pencerenin önündeki daha büyükçe bir masanın üstünde, birbiri üzerine konmuş, kutu şeklinde iki tane dosya vardı, ikisinin de rengi kırmızıydı.

Bir kere gözlerinin hiç yardımsız, kesintisizce, ikisi birlikte çepeçevre döndüğünü anlayınca onları oynatmanın püf noktasını kavramaya başladı. Dilini zaman zaman göğsüne sarkacak şekilde dudaklarının dışına doğru sarkıtmak yerine suları sızan ağzının sınırları içinde tutmak daha rahat bir duruş sağlıyordu. Korkunç. Fakat yeni bedenini yönetmenin sırrını çözüyordu. Çabuk öğrenen biriydi. Canını sıkın şey, işe koyulmak zorunda olmasıydı. Alınacak önemli kararlar vardı. Birden, yer döşemesinde bir hareketlilik dikkatini çekti. Gördüğü şey, kendisinin eski biçiminde küçük bir yaratıktı. Bu, kuşkusuz, şimdi kendisinin yerleşmiş olduğu bedenin yerinden edilmiş eski sahibiydi. Minik yaratığı, halının tüylerinin üzerinden geçip kapıya ulaşmaya uğraşırken bir tür korumacı ilgiyle seyretti. Yaratık kapının ağzında tereddüt etti. İkiz antenleri, böcek olmaya yeni başlamış birinin acelesiyle kararsızca oynadı. Sonunda bütün cesaretini topladı, tökezleyerek kapının altından geçip zor ve tehlikelerle dolu inişine başladı. Saraya kadar uzun bir yolu vardı ve yol boyunca pek çok tehlikeyle karşılaşacaktı. Ama eğer ayak altında ezilmemeyi başarabilirse, sarayın arkasındaki ahşap duvar kaplamalarının ya da döşeme tahtalarının altında, milyonlarca kardeşinin arasında güven ve teselli bulabilirdi. Ona esenlik diledi. Ama artık kendi başındaki konularla ilgilenmesi gerekiyordu.

Ama Jim hâlâ kıpırdamıyordu. Hiçbir şey mantıklı değildi. Kendisini bu tanımadık odaya getiren yolculuğu ve olayları bir bütün halinde bir araya getiremedikçe, hareket etmesi anlamsızdı. Tesadüfen önüne çıkan o yemekten sonra, tepesindeki telaş ve gürültüyü neredeyse hiç fark etmeden, kendi başındaki dertlerden başka hiçbir şeyi düşünmeden, yağmur oluğunun gölgesine sığınmış vaziyette hızla yol almıştı. Aradan ne kadar vakit geçtiğini ve ne kadar ilerlediğini hatırlamıyordu. Kesin olarak hatırladığı, en sonunda önünde dağ gibi yükselen bir engelle karşılaşmış olduğuydu. Hâlâ ılıkça ve dumanı hafifçe tüten küçük bir dışkı dağydı bu. Başka bir zaman olsaydı keyfine diyecek olmazdı. Kendini bu işlerin us-

tası sayardı. İyi yaşamasını bilirdi. Malı gördü mü tanırdı. Benzin, muz kabuğu ve at eyeri sabunu bulaşmış o lezzetli kokuyu kim tanımazdı ki. Saray Süvari Alayı! Yemek arası atıştırmak ne hataydı ama! Margherita, önündeki dışkıya duyabileceği –ne kadar taze ve güzide bir parça da olsa– bütün iştahı alıp götürmekle kalmamış, giderek artan bitkinliği nedeniyle dışkının üstünden aşma hevesi bile bırakmamıştı içinde. Dağın gölgesine, ince oluklarla bezeli bayırlık arazisine sindi ve önündeki olasılıkları değerlendirdi. Olan biteni bir an tarttıktan sonra, ne yapması gerektiği ayan beyan ortaya çıkmıştı. Kocaman yığının etrafından dolaşabilmek ve ters tarafına ulaşabilmek için karşısında duvar gibi yükselen kaldırım taşını dikine adımlamaya başladı.

Şimdi, tavan arasındaki yatak odasında arkasına dayanmış otururken, özgür iradesiyle ya da özgür bir iradesi olduğuna dair yanıl-samayla, yollarının ayrıldığı ve daha büyük bir yönlendirici gücün etkisi altına girdiği noktanın bu olduğuna karar verdi. Kaldırımı tırmandıktan sonra kolektif ruha boyun eğdi. Tek bir bireyin kav-rayamayacağı büyüklükteki bir planın minik bir ögesinden başka bir şey değildi.

Kendini kaldırım taşının üstüne doğru çekerken, dışkı öbek-lerinin kaldırımın eninin üçte birine yayılmış olduğunu gördü. Derken, birdenbire tepesinde bir fırtına patladı: On binlerce ayağın çıkardığı bir ses tufanı, şarkılar ve zil sesleri, ışıklar ve borazanlar. Bir gürültülü gösteri daha. Hem de akşamın bu saatinde. Evde olmaları gereken saatte sokakta sorun yaratan baş belası insanlar. Son zamanlarda bu protestolar hemen her hafta düzenleniyordu. Zorunlu hizmetleri aksatıyor, işine gücüne bakan sıradan, saygın kişilere engel oluyorlardı. Her an ayaklar altında ezilmeyi bekleyerek kaldırım taşının üstünde dondu kaldı. Büzülmüş durduğu yerin birkaç santim ötesinde yeri döven, kendi boyunun on beş misli uzunluğundaki ayakkabıların tabanları antenlerini ve kaldırımı titretiyordu. Tamamen kaderine boyun eğmiş bir ruh hali içinde bir noktada yukarıya bakmayı akıl etmesi onun için ne büyük şans olmuştu. Ölmeye hazırdı. Ama fırsatı –yürüyüş kolunda bir aralık– görmesi de o ana rastlıyordu. İkinci gösterici dalgası elli metre ilerideydi. Göstericilerin flamalarından oluşan akıntıyı, mavi zemin üstüne sarı yıldızlı bayrakların taşındığını gördü. Britanya Bayrağı da vardı tabii. Ömründe hiç bu kadar hızlı seğırtmemişti. Bedeni-

nin tüm bölümlerindeki nefes borularını kullanmış, nefes nefese kalmıştı. Yürüyüşçüler korkunç ayaklarıyla çıkardıkları patırtıyla, yuh sesleri ve vahşi trampet vuruşlarıyla tepesinde bitmeden birkaç saniye önce, öteki yana geçip ağır bir demir kapının yanına varmayı başardı. Can korkusu ve öfke gibi uygunsuz bir duygu bileşimine kapılmış vaziyette can havliyle kaldırımdan uzaklaşıp, canını kurtarmak için bahçe kapısının demirlerinin altından zar zor geçerek bir ara sokağın görece korunaklı sükûnetine sığındı ve burada anında tipik bir polis çizmesinin tabanını fark etti. Her zamanki gibi güven vericiydi.

Sonra mı? Boş kaldırım boyunca ilerledi, bir dizi seçkin villanın önünden geçti. Burada mutlaka plan uyarınca hareket ediyordu. Kendi türünün ürettiği salgısal bilinçdışı ona gideceği yön konusunda içgüdüsel bir bilgi bahşetmişti. Yarım saat boyunca olaysızca yol aldıktan sonra, yazgısı uyarınca durakladı. Sokağın öte yanında, içinde yüz kadar fotoğrafçının ve muhabirin bulunduğu bir grup vardı. Yanı başında ise, aynı hizada bulunduğu bir kapı görünüyordu. Kapının dışında da bir polis memuru daha duruyordu. Tam o sırada bir kapı ardına kadar açıldı, topuklu ayakkabı giyen bir kadın dışarı çıktı ve onu tam dokuzuncu ve onuncu karın segmentlerinin arasından zıpkınlamasına ramak kaldı. Kapı açık kaldı. Belki bir ziyaretçi gelecekti. O birkaç saniye içinde Jim –her zaman iyiye işaret anlamına gelecek şekilde– süpürgelikleri biraz çizilmiş, hafifçe aydınlatılmış, gülyeryüzlü bir hol gördü. Kendisine ait olmadığından artık emin olduğu ani bir içgüdüyle bir koşu içeri girdi.

İçinde bulunduğu olağanüstü şartlar göz önüne alındığında, yani tanımadık bir yatakta yatarken, böyle ayrıntıları hatırlaması başarıydı doğrusu. Beyninin, zihninin eskisi gibi olduğunu bilmek iyi gelmişti. Her şeye rağmen öz benliğini korumuştur. Bir kedinin hiç beklenmedik varlığı süpürgeliklere doğru değil de merdivenlere doğru koşmasına sebep olmuştu. Üç basamak tırmanmış ve arkasına bakmıştı. Kahverengili beyazlı bir tekir olan kedi onu görmemişti ama Jim aşağıya inmeyi tehlikeli bulmuştu. Ve uzun tırmanışı böyle başlamıştı. Birinci kattaki sahanlıkta gidip gelen, odalara girip çıkan pek çok insan vardı. Burada üstüne basılıp ölme ihtimali yükseliyordu. Bir saat sonra ikinci kata ulaştığında baktı ki halılar elektrikli süpürgeyle şiddetli bir şekilde süpürülüyor. Bu şekilde kaybolan, emilip tozlu bir hiçliğe karışan kaç can tanımıştı...

Tırmanmaya devam etmekten başka seçeneği yoktu, ta ki... Ama şimdi, bu tavan arasında, yatağın yanındaki komodinin üstünde duran telefonlardan birinin aniden, canhıraş bir şekilde çalmasıyla tüm düşünceleri silindi gitti. En sonunda kollarından birini oynatabildiğini keşfetmiş olmasına rağmen hiç kıpırdamadı. Sesine güvenemiyordu. Sesi çıksa bile ne diyecekti ki? “Ben sandığınız kişi değilim” mi diyecekti? Dört kere çaldıktan sonra telefon sustu.

Arkasına yaslanıp, deli gibi çarpan kalbinin yatışmasını bekledi. Bacaklarını oynatmaya çalıştı. Sonunda bacakları kımıldadı. Ama ancak birkaç santim. Bir kere de kollarından birini oynatmayı denedi ve ta tepesine dikilinceye kadar kolunu kaldırdı. Eh, o zaman hikâyemize dönelim. Son basamağı da tırmanmış ve nefes nefese en üst katın sahanlığına gelmişti. En yakın kapının altından sürünerek geçmiş, kendini küçük bir dairede bulmuştu. Genelde dosdoğru mutfığa giderdi ama bu sefer karyolaya tırmandı ve tam anlamıyla tükenmiş bir vaziyette yastığın altına doğru süründü. Derin derin uyumuştur herhalde – ama hay Allah kahretsin, kapının vurulduğunu işitti ve daha cevap veremeden baktı ki yatak odasının kapısı açılıyor. Bej rengi pantolon takım giyen genç bir kadın kapının ağzında duruyordu, kadın içeri girmeden önce çevik bir hareketle ona başıyla selam verdi.

“Telefon etmeye çalıştım ama yukarı çıksam daha iyi olur diye düşündüm. Başbakanım, saat neredeyse yedi buçuk oldu.”

Verecek bir cevap bulamadı.

Bir tür asistan olduğu anlaşılan kadın odaya girdi ve boş şişeyi yerden aldı. Hali tavrı kendisiyle fazlaca içli dışlı gibiydi.

“Görüyorum ki epeyce neşeli bir geceymiş.”

Uzun süre sessiz kalması uygun düşmeyecekti. Yattığı yerden anlaşılmaz bir ses çıkarmaya çalıştı, iniltiyle hırıltı arası bir şey çıktı. Hiç de fena değil. İstedikinden biraz daha yüksek perdeden, biraz hıçkırığı andırır şekilde çıkmıştı ama makul sınırlar içindeydi.

Asistan büyükçe masa yönünde, kırmızı kutuları işaret ediyordu. “Şey için pek vakit bulamadınız galiba.”

Jim, güvenliği elden bırakmamak adına yine aynı sesi çıkardı, bu sefer daha alçak perdeden.

“Belki kahvaltıdan sonra bir göz at– Size hatırlatmam gerekiyor. Bugün çarşamba. Saat dokuzda kabine toplantısı var. Öğlen de hükümetin öncelikleri ve Başbakan’a Sorular Oturumu.”

Başbakan'a Sorular Oturumu. Çürümüş lambrilerin arkasına büzülüp birkaç bin seçme tanıdıkla birlikte böyle kaç oturumu büyülenmişçesine dinlemişti? Muhalefet liderinin bağıra bağıra sorduğu sorulara, bunlara verilen parlak ama konuyla ilgisiz cevaplara, neşeli yuhalamalara ve zekice koyun taklitlerine ne kadar da aşınaydı. Her hafta sahneye konan operetin başrol oyuncusu olmak demek, hayallerinin gerçek olması demekti. Ama yeterince hazırlıklı mıydı acaba? Nasıl olsa başkalarından daha kötü durumda olamazdı. Hele kâğıtlara hızla bir göz attıktan sonra. Birçokları gibi o da kendini Avam Kamarası'ndaki sevkıyat kutusunun başında hayal ediyordu.¹ Şu anda yalnızca iki ayağı olsa da ayağa fırlamakta çok cevval davranacaktı.

Bir zamanlar hoş bir mandibula taşıdığı yerde şimdi sahip olduğu sağlıksız, kütük gibi sert doku ilk kez kıpırdadı ve ilk insan sözcüğü ağzından fırladı.

“Tamamdır.”

“Kahvenizi aşağıda hazır edeceğim.”

Çok zaman çay salonu katında, gecenin köründe kahve yudumladığı olmuştı. Onu gün boyu uyanık tutsa da tadını severdi kahvenin ve dört şekerli, sütlüsünü tercih ederdi. Yanında çalışanların bu tercihini bildiğini varsayıyordu.

Asistan odadan çıkar çıkmaz üstündeki yorganı açtı ve en sonunda boru gibi bacaklarını halının üstüne doğru savurmayı başardı. Sonunda baş döndürücü bir yükseklikte, hafifçe iki yana sallanarak, solgun elleri alnına dayalı ve yine inleyerek ayakta durdu. Birkaç dakika sonra, dengesiz adımlarla banyoya doğru yol alırken, yine o eller çabucak pijamalarını çıkarmaya başladı. Pijamalardan kurtulup hoş bir şekilde ısıtılmış fayans zemine bastı. Bu iş için özel yapılmış seramik bir çanağın içine gürül gürül su akıtmak hoşuna gitti ve keyfi yerine geldi. Ama yüzünü lavabonun üstündeki aynaya döndüğünde yine keyfi kaçtı. Boyun niyetine kalın, pembe bir sap üzerinde zar zor duran, oval bir tekerleğe benzeyen yüz çok itici

1 Sevkıyat kutuları (*despatch boxes*) eskiden İngiliz milletvekillerinin Avam Kamarası'na belge getirmek için kullandıkları kutulardı. Günümüzde Avam Kamarası'nda iki adet “sevkıyat kutusu” bulunur ve bunlar toplantı salonunun tam ortasında, iktidar ve muhalefet milletvekillerinin oturdukları sıraları ayıran boş alandaki büyük masanın üstünde durur. Ön sıralardaki kıdemli iktidar ve muhalefet milletvekilleri konuşmalarını kendi taraflarındaki “sevkıyat kutusu”nun yanında yaparlar. (ç. n.)

geldi ona. Düğme gibi ufacak gözler onu dehşete düşürdü. Bir dizi kirli beyaz dişi çerçeveleyen koyuca renkli et midelerini bulandırdı. Ama ellerinin muslukları açmasını ve tıraş sabunuyla tıraş fırçasına uzanmasını seyrederken, “Ben soylu bir dava uğruna burada bulunuyorum ve her şeye göğüs geririm” diyerek kendini rahatlatmıştı.

Beş dakika sonra, çıkarılıp önüne serilmiş giysileri giymesine sıra geldiğinde, hâlâ dengesini bulamamış vaziyette, midesi bulanarak ayakta duruyordu. Kendi cinsinden olanlar güzelim parlak bedenleriyle gurur duyar ve onları örtmeyi akıllarına bile getirmezlerdi. Beyaz külot, siyah çoraplar, mavi-beyaz çizgili gömlek, koyu renk takım elbise, siyah ayakkabılar. Ellerinin nasıl otomatik olarak hızla ayakkabı bağlarını, sonra da tekrar banyo aynasının önünde kravatını bağladığını gözledi. Kızılımsı kumral saçlarını tararken, birden bu rengin sevgili kabuğunun rengi olduğunu özlemle fark etti. Sonunda merdiven başında durduğunda, “En azından yakışıklılığımın bir şeyler kalmış” şeklinde hüznü bir düşünce geçti zihninden.

Elleri kendisini nasıl tıraş etti ve giydirdiyse bacaklarının da kendisini sağ salım aşağı taşıyacağına güvenerek baş döndürücü bir inişe girişti. Tırabzanlara sıkı sıkı tutunurken her adımda dilinin ucuna gelen iniltiyi zapt etti. Dar açılı merdiven dönüşleri olan sahanlıklara geldikçe tırabzanlara iki elle asılıyordu. Gören kendisini akşamdan kalma sanabilirdi. Ama çıkması dün bir saat süren merdivenleri yedi dakikada indi. Merdivenlerin alt ucundaki sahanlıkta onu bekleyen bir grup çok genç kadın ve erkek vardı. Hepsi de ellerinde birer dosya tutuyordu. Hafif ve farklı seslerle koro halinde saygıyla mırıldandılar: “Günaydın Başbakanım.” Onun konuşmasını beklerken hiçbiri doğrudan yüzüne bakmaya cesaret edemiyordu.

Boğazını temizledi ve “Hadi işimize bakalım” diyebilirdi. Söze devam edemeyecek şekilde boğazı düğümlendi ama Tanrı’ya şükür, diğerlerinden yaşça daha büyük, onunki kadar pahalı görünen bir takım elbise giymiş bir adam diğerlerini iterek aradan sıyrıldı ve Jim’i dirseklerinden tutup koridor boyunca sürükledi.

“Bir şey diyeceğim.”

Bir kapı ardına kadar açıldı ve o odaya girdiler. “Kahven burada.”

Kabine toplantı salonundaydılar. Uzun masanın ortalarında bir yerde, en büyük iskemlenin önünde bir tepsi içinde kahve duruyor-

du. Kahveye öyle bir hırsla atıldı ki son birkaç adımını koşarak attı. Yanındakinden önce kahveye varıp bir an için şeker kavanozuyla baş başa kalabilmeyi umuyordu. Ama kendini teklifsizce iskemleye bıraktığı sırada kahvesi fincana doldurulmaya başlamıştı bile. Tepside şeker yoktu. Süt bile yoktu. Ama fincan tabağının gölgesinde, yalnızca kendisinin görebildiği, ölmekte olan bir atsineği vardı. Her birkaç saniyede bir kanatları titriyordu. Jim gözlerini ondan zar zor ayırdı ve söylenenleri dinledi. Hapşırabileceğini düşünmeye başlıyordu.

“1922 Komitesi.² Kahrolası olağan şüpheliler.”

“Hımm, evet.”

“Dün gece.”

“Tabii.”

Atsineğinin kanatları titrediğinde çok yumuşak bir boyun eğme fışirtısı çıkarıyordu.

“İyi ki orada değildin.”

Bir atsineği ölümünden on dakika sonra son derece acı bir tat alır. Can çekişiyorsa veya yeni ölmüşse peynir tadı verir. Genellikle rokfor tadı.

“Öyle mi?”

“İsyan. Sabah gazetelerinin hepsi çarşaf çarşaf yazmış.”

Yapacak bir şey yoktu. Başbakan hapşıracaktı. Hapşırığın yavaş yavaş geldiğini hissetti. Belki toz olmayışındandı. İskemleyi sıkıca kavradı. Bir anlık patlama sırasında kendinden geçtiğini sandı.

“Çok yaşa. Güvensizlik oyu vermekten söz edildi.”

Kullanışsız gözkapaklarıyla donanmış gözlerini açtığına sinek gitmişti. Hapşırıkla sürüklenip gitmiş. “Kahretsin.”

“Aynı fikirdeyim.”

“Nereye gitti? Yani neresinde mantık var bunun–”

“Her zamanki gibi. Sen kendini belli etmeyen bir Düzgidermişsin de... Proje'nin arkasında durmuyormuşsun da... İş bitirici değilmişsin de... Parlamentodan hiçbir şeyi geçiremiyormuşsun da... Omurgasızmışsin da... Böyle şeyler işte.”

2 Muhafazakâr Parti içinde 1923'te kurulmuş ama 1940'tan itibaren önem kazanmış olan 1922 Komitesi, düzenli toplanan “Arka Sıra Milletvekilleri”nden (*Backbenchers*) oluşur. Önemli mevkilere sahip “Ön Sıra Milletvekilleri”nden (*Frontbenchers*) bağımsız karar alabilen bu milletvekilleri parti liderinin seçiminde önemli rol oynayabilir. (ç. n.)

Jim fincanını ve tabağını kendine doğru çekti. Yok. Paslanmaz çelik demliğı kaldırdı. Orada da yok.

“Ben de onlar kadar Tersinciyim.”

Özel danışmanı –eğer gerçekten özel danışmanıysa– sessiz kalarak aynı fikirde olmadığını gösterdi. Sonra da “Bir plan yapmalıyız. Ve çabuk olmalıyız” dedi.

Adamın Galli aksanı işte şimdi belli olmuştu. Galler mi? Ta batıda, küçük bir bölge, dağlık, yağmurdan sıırıslık, güvenilirmez. Jim bazı şeyleri bildiğini görüyordu, değişik şeyleri. Değişik bir açıdan. Görüş açısı gibi anlayışı da daralmıştı. Türdeşleriyle en geniş şekilde ve anında bütünleşmekten, okyanus kadar sonsuz salgı kaynaklarından artık eser yoktu. Ama sonunda kendisi için belirlenmiş olan görevi baştan sona hatırlamıştı.

“Önerin ne?”

Kapıya tek bir kere vuruldu, kapı açıldı ve koca çeneli, arkaya taranmış simsiyah saçlı, ince çizgili takım elbise giymiş uzun boylu bir adam içeri daldı.

“Jim, Simon, merhaba. Size katılmamın bir sakıncası var mı? Haberler kötü. Şifre şimdi çözüldü–”

Simon adamın sözünü kesti. “Benedict, bu özel bir görüşme. Zahmet olmazsa voltanı al.”

Dışişleri Bakanı yüzünün ifadesinde en ufak bir değişiklik olmadan arkasını döndü ve kapıyı arkasından abartılı bir özenle kapatarak odadan çıktı.

“Özel okullarda eğitim almış bu tiplerde canımı sıkkan şey şu,” dedi Simon, “kendilerini her konuda yetki sahibi hissediyorlar. Tabii sen hariç.”

“Tabii. Planın ne?”

“Sen kendin söyledin. Uzlaşmazlara doğru bir adım attın mı hemen çığlık çığlığa daha fazlasını isterler. İstediklerini verirken canına okurlar. Proje’yle ilgili işler ters giderse, istisnasız herkesi suçlarlar. Özellikle de seni.”

“Eee?”

“Halkın ruh halinde bir kararsızlık var. Odak gruplar yeni bir hikâye anlatıyor. Kamuoyu yoklama şirketimiz dün telefon edip sonuçları bildirdi. Genel bir bıkkınlık var. Bilinmeyenden duydukları korku insanları yavaş yavaş sarıyor. Oy verdikleri, ortaya saldıkları güçlerle ilgili endişeleri var.”

“O sonuçları duyduğum” diye yalan söyledi Başbakan. Bozuntuya vermemesi önemliydi.

“Önemli olan şu. Uzlaşmazları tecrit etmeliyiz. Güvenoyu isteyeceklermiş! Zor isterler! Birkaç ay parlamentoyu tatil et. Piç kurularını şaşırt. Hatta daha da iyisi, yolunu değiştir. Dönüş yap–”

“Sahi mi?”

“Kesinlikle. Dönüş yapmalısın–”

“Düzgiderlerden yana?”

“Evet. Parlamento ayaklarına kapanacaktır. Çoğunluk sende olur – kıtı kıtına da olsa.”

“Ama halkın ira–”

“Hepsinin canı cehenneme. Ahmak serseriler. Burası parlamenter bir demokrasi ve yetki sende. Meclis işlemiyor. Ülke paramparça. Bir süpermarkette şu aşırı Tersinci milletvekili bir Düzgider milletvekilinin canına okudu. Serseri bir Düzgider tanınmış bir Tersincinin üstüne salep döktü.”

“Çok sarsıcı bir olaydı” diyerek bu fikre katıldı Başbakan. “Ceketini temizleyiciden yeni almış adam.”

“Her şey çorba oldu Jim, artık buna bir son verme vakti geldi.” Sonra hafifçe ekledi: “Buna gücün var.”

Başbakan danışmanının yüzüne bakakaldı. Bu yüzü ilk defa derinlemesine algılıyordu. Danışmanın yüzü dar ve uzundu, şakaklarda içe doğru göçüyordu. Gözleri küçük ve kahverengiydi, ağzıysa sımsıkı kapalı bir goncaydı. Kır düşmüş üç günlük bir sakalı vardı, Superman tişörtü üstüne siyah ipek bir takım elbise giymişti, ayağında spor ayakkabı vardı.

“Söylediğin çok ilginç” dedi Başbakan sonunda.

“İşim seni görevde tutmak, bu da seni görevde tutmanın tek yolu.”

“Bu bir ... bir ...” Jim doğru sözcüğü bulmaya çalışıyordu. Salgı olarak pek çok çeşit biliyordu ama onlar da solup gitmeye başlamışlardı. Sonra hemen buldu. “U dönüşü olur!”

“Pek de değil. Eski konuşmalarına yeniden bir göz attım. Oralar da tongaya düşmemeni sağlayacak yeterli malzeme var. Güçlükler. Kuşkular. Gecikmeler. Uzlaşmazların senden nefret etmesine neden olan şeyler. Shirley zeminini hazırlar senin için.”

“Gerçekten çok ilginç.” Jim ayağa kalkıp gerindi. “Kabine toplantısından önce Shirley’le benim de konuşmam lazım. Birkaç dakika bana müsaade et.”

Uzun masanın etrafından dolaşıp kapıya yöneldi. Adım atmak-tan zevk almaya ve yeni bir kontrol duygusu hissetmeye başlamıştı. Ne kadar olanaksız görünmüş olsa da iki ayak üzerinde de dengede durmak mümkünmüş demek. Yerden bu kadar yüksekte olmak artık pek rahatsız etmiyordu. Ve şimdi, başka birinin yanında bir at-sineği yememiş olmaktan memnundu. Pek hoş karşılanmayabilirdi.

“Ne düşündüğünü öğrenmek için bekleyeceğim o zaman” dedi Simon.

Jim kapıya vardı ve tuhaf görünüşlü elinin parmaklarıyla kapı-nın tokmağını hafifçe sardı. Evet, bu yumuşak, yeni makineyi kulla-nabiliyordu. Dönüşün yavaşlığının tadını çıkararak, danışmanla yüz yüze gelene kadar döndü. Danışman iskemlesinden kalkmamıştı.

“Düşüncelerimi şimdi öğrenebilirsin. Yarım saat içinde istifa mektubunu masamın üstünde görmek istiyorum ve saat on bire kadar binayı terk etmeni bekliyorum.”

Minik, cana yakın bir kadın olan basın sorumlusu Shirley baştan aşağı simsiyah giyinmişti, yüzüne büyük gelen siyah çerçeveli bir gözlük takıyordu ve can sıkıcı derecede düşman bir türe, geyik-böceğine benziyordu. Ama Shirley, Başbakan’ın önüne düşmanca manşetler taşıyan –“Şu Salak Jim’i Sepetle!”, “Allah Aşkına Git!”– bir sürü gazeteyi açarken gayet iyi anlaştılar. Jim’in, Simon’ın kullandığı ifadeyi tekrarlayıp, arka sıra milletvekilleri olan ödünsüz Tersinci-lerden “Kahrolası olağan şüpheliler” diye söz etmesi haberleri zarar-sız ve komik bir hale getirmişti. Jim ve Shirley birlikte kıkırdadılar. Ama daha ciddi gazeteler bunun ardından pekâlâ güvensizlik oyu çıkabileceğinde hemfikirdi. Başbakan parti içindeki hem Düzgider hem de Tersinci eğilimleri tecrit etmişti. Fazlaca yatıştırıcıydı. Her iki kanada da el uzatarak hemen herkesi uzaklaştırmıştı. Tanınmış bir köşe yazarı, “Politikada iki tarafı da tutmak ölüm hırıltısıdır” diye yazmıştı. Genel kaniya göre, oylamadan güvensizlik çıkmasa bile sırf güven oylamasının yapılması bile Başbakan’ın otoritesini sarsacaktı.

“Bakarız” dedi Jim ve sanki çok müthiş bir şaka yapmış gibi, Shirley yüksek sesle güldü.

Jim, yalnız başına oturup önündeki toplantıya hazırlanmak için odadan çıkmaya davrandı. Shirley’ye, Simon’ın istifa mektubunu

medyaya, kendisi sokağa adımını atıp gazetecilere herhangi bir sorun olmadığına dair açıklamayı yapmadan hemen önce vermesi talimatını verdi. Shirley meslektaşının kovulması karşısında hiçbir şaşkınlık göstermedi. Aksine, sabah gazetelerini toplarken neşeyle başını salladı.

Kabine toplantısına geç kalmak Başbakan dışında herkes için uygunsuz kaçardı. Jim odaya girdiğinde herkes yuvarlak masanın etrafında yerini almıştı. Jim, Maliye Bakanı ile Dışişleri Bakanı arasındaki yerini aldı. Heyecanlı mıydı? Pek değil. Başlangıç çizgisinde öne atılmaya hazırlanan bir koşucu gibi gergin ve hazırdı. Aklındaki öncelikli konu inandırıcı görünmekti. Parmakları kravatını bağlamasını nasıl bildiyse, Başbakan da en iyi etkinin söze başlamadan sessizce odaya göz gezdirip herkesle göz teması kurarak elde edildiğini öyle biliyordu.

İşte tam o birkaç saniye içinde, önce Lancaster Dükü Yargıç Trevor Gott'un, sonra İçişleri Bakanı ile Adalet Bakanı'nın, Avam Kamarası Lideri'nin, Ticaret Bakanı'nın, Ulaştırma Bakanı'nın ve sandalyesiz Devlet Bakanı'nın yumuşak bakışlarıyla karşılaşınca, kalbinden çıkıp omuriliğinden aşağı doğru dalga dalga yayılan anlık bir aşinalık, alışılmadık, çiçek gibi açan, aşkın bir sevinç hissetti. Dış görünüş olarak sükûnetini korudu. Ama açıkça görüyordu. Kabinenin hemen tüm üyeleri onun inançlarını paylaşıyordu. Bundan çok daha önemlisi –şimdiye kadar bunu hiç bilmiyordu– onun kökenlerini de paylaşıyorlardı. O korku dolu gece Whitehall'da yukarı tırmanırken görevinde yapayalnız olduğunu sanmıştı. Görevinin ağır yükünün paylaşılmış olduğu, o anda kendisi gibi başkalarının da farklı farklı bakanlıklara doğru yollanmakta oldukları ve oralar da başka başka bedenlere girip mücadeleye atılacakları aklına bile gelmemişti. İki düzine kadar kişi, ülkenin en iyileri olan küçük bir grup, aksayan bir önderliğin içine yerleşip bu önderliğe cesaret aşılamaya gelmişti.

Ancak ufak bir sorun, rahatsız edici bir şey, bir eksiklik vardı. Hain yanındaydı. Bir bakışta görmüştü. Cennette her zaman bir şeytan vardır. Tek bir tane. Çok muhtemeldi ki, saraydan çıkmayı başaramamış, tıpkı kendisinin de saray bahçesinin kapısının önündeki kaldırımında neredeyse başına geldiği gibi, ayaklar altında kurban olmuş cesur bir haberci de vardı aralarında. Jim, Dışişleri Bakanı Benedict St. John'un gözlerine bakınca insan retinasının

boş, dirençli duvarıyla karşılaşmış ve onu aşamamıştı. Nüfuz edilemez. Orada hiçbir şey yoktu. Yalnızca insan. Sahte. İşbirlikçi. Halk düşmanı. İsyan edip kendi hükümetini düşürme yönünde oy kullanabilecek tıynetle biri. Bunun çaresine bakılmalı. Fırsat çıkacaktır. Şu anda değil.

Ama işte geri kalanlar da buradaydı. Saydam, yüzeysel insan biçimlerinin ardında onları anında tanıdı. Bir grup erkek ve kız kardeş. Başkalaşmış radikal kabine. Bakanlar masanın etrafında otururken gerçekten kim oldukları ve hepsinin neler bildiği konusunda hiçbir belirti göstermediler. Ne kadar ürkütücü bir şekilde insanı andırıyorlardı! Gri, yeşil, mavi ve kahverenginin memelilere özgü çeşitli tonlarındaki gözlerinin içine ve ardına, varlıklarının parıldayan hamamböceği özüne nüfuz ederek bakınca meslektaşlarını ve onların değerini anladı ve sevdi. Kendi özündendiler. Sarsılmaz bir cesaret ve başarıma iradesiyle donanmışlardı. Kan ve toprak kadar saf ve heyecan verici bir fikirden ilham almışlardı. Basit bir mantığın ötesine geçen bir amaca ulaşmak uğruna harekete geçmişlerdi: Gizemli bir ulus anlayışını; dini inanç gibi yalın bir şekilde iyi ve hakiki, bir o kadar da basit bir kavrayışı kucaklamaktı amaçları.

Bu cesur grubu bir arada tutan bir başka etken de ülkeyi bekleyen ve maalesef başkalarının payına düşecek olan yoksunluk ve gözyaşı konusunda hiç kuşkularının olmamasıydı. Ancak bir konudan daha emindiler: Zaferden sonra tüm ulus muazzam ve yüceltici bir özsaygı nimetine erişecekti. Şu anda, bu salonda artık zayıflara yer yoktu. Ülke artık iğrenç bir kölelikten kurtulmak üzereydi. En değerli olanları bağlayan zincirler kırılmaya başlamıştı bile. Düzgider yükü kısa sürede milletin sırtından kaldırılacaktı. Kafesin açık kapısının önünde duraksayanlar her zaman olur. Bırakın onlar kendi seçtikleri esaret içinde, yozlaşmış ve itibarsız bir düzenin köleleri olarak, tek tesellileri olan çizelgeleri, dilimli grafikleri, kısır akılcılıkları ve zavallı pısrıklıklarıyla baş başa sinip kalsınlar. O önemli olayın onların denetiminden kurtulduğunu, çözümlemenin ve tartışmanın sınırlarını aşarak tarihe mal olduğunu bir bilebilselerdi. İşte bu masada bile tarihin tekerleği dönüyordu. Toplumun kaderi kabinenin sessiz gücünün ateşinde çelik gibi şekilleniyordu. Katıksız Tersincilik anaakımdı. Artık geri dönmek için çok geçti!

iki

Konuyu önemseyenler arasında Tersinciliğin kökenleri meçhuldür ve epeyce tartışmalıdır. Tarihinin önemli bir kısmında bu fikir bir düşünce deneyi, bir yemek sonrası ev eğlencesi, bir şaka olarak kabul edilmiştir. Tersincilik, eksantrik kişilerin, gazetelere el yazısıyla yazdıkları uzun ve tutkulu mektuplar gönderen yalnız adamların özel alanıydı. Hani pub'da sizi esir alıp sıkıntıdan patlatıncaya kadar bir saat konuşan cinsten kişilerin. Ama fikir bir kere benimsendikten sonra bazılarına güzel ve basit göründü. Bırakın para akışı tersine çevrilsin, ardından bütün ekonomik sistem, hatta milletin kendisi bile arınacak, saçmalıklarından, israftan ve adaletsizlikten temizlenecektir. Bir çalışma haftasının sonunda çalışan, çalıştığı her saatin karşılığı olan parayı işvereni olan şirkete öder. Ama dükkâna gittiğinde alıp götürdüğü her bir parça için perakende fiyatlardan kendisine ödeme yapılır ve böylece kaybı bol bol karşılanır. Yasa kişinin para biriktirmesini yasaklamıştır. AVM'de alışveriş yaparak geçirdiği zorlu bir günden sonra bir bankaya yatırdığı para yüksek miktarda eksi faiz yazar. Bu yüzden, tasarrufları uçup gitmeden önce gidip kendine daha yüksek ücretli bir iş bulsa veya daha yüksek ücretli bir işin eğitimini alsın akıllıca bir iş yapmış olur. Kendine ne kadar iyi, yani ne kadar yüksek ücretli bir iş bulursa bu işin ücretini ödemek için o derece fazla alışveriş yapması gerekecektir. Bu durumda, ekonomi canlandırılmış olur, piyasada daha fazla nitelikli işçi olur ve herkes kazanır. Ev sahibi yılmadan, yorulmadan alışveriş yapmalıdır ki kiracılarına ödeme yapabilsin. Hükümet nükleer enerji istasyonları edinir ve uzay programını genişletir ki çalışanlarına vergi armağan edebilsin. Otel yöneticileri en iyi şampanyayı, en yumuşak çarşafları, en nadide orkideleri ve şehrin en iyi orkestrasının en iyi trompetçisini getirir ki müşterilerine para yetiştirebilsin. Dans pistindekiler için başarılı bir performans sergilediğinin ertesindeki gün trompet virtüözünün adamakıllı alışveriş yapması gerekir çünkü bir sonraki gösterisinin ödemesini yapacaktır. Sonuç tam istihdamdır.

Önemli iki on yedinci yüzyıl ekonomisti olan Thomas Mun ve Josiah Child paranın ters dolaşımına şöyle bir değinip geçmişler ama fikri fazla önemsemeden bir kenara atmışlardı. En azından, fikrin dolaşımında olduğunu biliyoruz. Adam Smith'in ufuk açıcı eseri *Ulusların Zenginliği*'nde ya da Malthus'ta veya Marx'ta hiçbir şey yoktur. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında Amerikalı ekonomist Francis Amasa Walker para akışını başka tarafa yönlendirme konusuna bir miktar ilgi göstermişse de anlaşılan bu ilgi, epeyce hacimli yazılarına yansımaktan ziyade daha çok sohbetleriyle sınırlı kalmıştı. 1944'te, savaş sonrası ekonomik düzenin çerçevesini çizen ve Uluslararası Para Fonu'nu kuran kritik Bretton Woods konferansında, alt komitelerden birinde, Paraguay temsilcisi Jesus X. Velasquez baştan sona tutanakla kayda geçirilen, Tersinciliği savunan ateşli bir konuşma yaptı. Velasquez destek bulamadı ama kendisi genellikle kamuoyu önünde bu terimi ilk kullanan kişi olarak saygıyla anılır.

Bu fikir Batı Avrupa'da çoğu zaman sağdaki ya da aşırı sağdaki gruplara çekici geldi çünkü devletin gücünü ve erişimini sınırlandırıyor görünüyordu. Örneğin Britanya'da en yüksek vergi oranının hâlâ yüzde seksen üç olduğu durumda, hükümet en canıgönülden alışveriş yapanlara milyarlar aktarmak zorunda kalacaktı. Keith Joseph'in "ekonomin tersine akışı" konusuna Margaret Thatcher'ın ilgisini çekmeye çalıştığı söylenir ama Başbakan konuya ayıracak vakit bulamamış. 1980'de BBC'nin yaptığı bir mülakatta Sir Keith bu söylentinin tamamen gerçekdışı olduğunda ısrar etti. 1990'lardan 2000'li yıllara doğru Tersincilik çeşitli özel tartışma grupları ve ortamın sağında yer alan ve çok tanınmayan düşünce kuruluşları içinde kalarak alçakgönüllü bir profil sergiledi.

Tersinci Parti popülist, seçkincilik karşıtı mesajıyla sahneye gösterişli bir şekilde çıktığında muhalifleri arasında dahi "tersine akış" tezine zaten aşına olan birçok kişi vardı. Tersinciler Amerikan Başkanı Archie Tupper'ın onayını aldıktan sonra, hele hele bu fikir seçmenleri uzaklaştırmaya başlayınca, Muhafazakâr Parti de buna tepki olarak yavaşça sağa ve daha da ötelere kaymaya başladı. Ancak muhafazakâr anaakım için Tersincilik, eski Maliye Bakanı George Osborne'un ifadesiyle, "dünyanın en salakça fikri" olarak kaldı. Paranın eski ve denenmiş tarzda dönmesini tercih edenlere hangi ekonomistin ya da gazetecinin "Düzgiderciler" terimini

yakıştırdığını kimse bilmiyor. Pek çok kişi ilk kullananın kendisi olduğunu iddia etti.

Solda, özellikle de “eski sol”da Tersinciliğe hoşgörüyü bakan bir avuç kişi her zaman olmuştur. Bunun sebeplerinden biri, bu ekonomik yöntemin işsizleri güçlendireceğine inanmalarıydı. Ödeme yapmalarını gerektiren bir işleri olmadığından ve alışveriş için çok vakitleri olduğundan, işsizler servet biriktirme şeklinde olmasa da mal edinme şeklinde ciddi ölçüde zenginleşebilecekti. Bu arada, zaten servet sahibi olanların, kazançlı iş alanlarında harcamak dışında servetleriyle yapacakları bir şey yoktu. İşçi Partisi’nin işçi sınıfından seçmenleri oğullarından birini Eton’a ya da kızlarından birini Cheltenham Leydi Okulu’na sokarak ne kadar kazançlı çıkacaklarını kavrayınca onlar da beklentilerini yükseltmeye başladılar ve davalarına ihanet ettiler.

Muhafazakâr Parti, seçmen desteğini sağlamlaştırmak ve partideki Tersinci kanadı yatıştırmak amacıyla 2015 seçim bildirgesinde, para akışını tersine çevirme konusunda referandum yapmayı vaat etti. Bunun, emekçi yoksul kesim ile bütün sınıfların yaşlıları arasında gerçekleşen ama açıkça kabul edilmeyen bir ittifaka büyük ölçüde bağlı olarak beklenmedik bir sonucu oldu. Yoksul emekçilerin mevcut durumdan hiçbir çıkarları olmadığı gibi kaybedecek bir şeyleri de yoktu. Bu yüzden evlerine zorunlu tüketim maddeleri de lüks tüketim maddeleri de almayı, ne kadar kısa süre de nakit zengini olmayı dört gözle bekliyorlardı. Yaşlılarsa, zihinleri giderek bulanıklaştığından, geçmişe duydukları özlem nedeniyle saati tersine çevirmek diye anladıkları bir öneriyi cazip buluyorlardı. Hem yoksullar hem de yaşlılar, her iki grup da, değişik ölçülerde milliyetçi heyecanla şevklenmişti. Tersinci basın çok zekice bir atılımla, davasını bir yurtseverlik görevi ve ulusal diriliş vaadi olarak sunmayı başardı. Servet ve fırsat eşitsizlikleri, kuzey-güney bölünmesi ve ücretlerdeki durgunluk dahil, ülkede bozuk giden her şey finansal akışın yönüyle ilgiliydi. Eğer ülkenizi ve halkınızı seviyor idiyse, mevcut düzeni başaşağı etmek zorundaydınız. Eski akış yalnızca aşağılık bir yönetici seçkinler grubunun çıkarlarına hizmet etmişti. “Parayı Tersine Çevir” karşı konulamayan sloganlardan biri haline geldi.

Referandum çağrısı yapmış olan başbakan derhal istifa etti ve bir daha sesi soluğu işitilmedi. Onun yerine ortada bir uzlaşma

adayı belirdi: ılımlı Düzgiderci James Sams. Sams, Buckingham Sarayı'na yaptığı ziyaret dönüşü Downing Sokağı'ndaki konutun merdivenlerinde sıcağı sıcağına yaptığı açıklamada halkın isteğine saygı göstermeye söz verdi. Para tersine döndürülecekti. Ancak tirajı düşük basın organlarında ve kimsenin aldırmadığı uzmanlık dergilerinde yazan birçok ekonomistin ve başka yorumcuların öngörmüş olduğu gibi, bu iş o kadar kolay değildi. Birinci ve en baskın sorun dış ticareti ilgilendiriyordu. Almanlar hem mallarımızı hem de birlikte gönderilen hatırı sayılır miktardaki ödemelerimizi almaktan mutlu olacaktı kuşkusuz. Ama bize, arabalarını içi nakit dolu yollayarak karşılık vermeyecekleri muhakkaktı. Zaten dış ticaret açığımız olduğuna göre, kısa zamanda iflas edecektik.

Öyleyse Düzgider bir dünyada Tersinci bir ekonomi nasıl gelişecekti? En önemli ticari ortaklarımız olan Avrupalılarla yaptığımız görüşmeler hız kaybetti. Aradan üç yıl geçti. Sağduyu ile halkın isteği arasında bocalayan, çoğunluğu Düzgiderci bir parlamentonun hiçbir pratik çözüm önermesi mümkün değildi. Sams, kendisinden önceki başbakandan bıçak sırtı bir çoğunluk devralmıştı ve partisinin içindeki hırslı hizipler arasında dönüp duruyordu. Buna rağmen bazı gazeteler onu Talihli Jim adıyla tanıdı çünkü bundan çok daha kötüsü de olabilirdi: Bizzat muhalefet lideri Horace Crabbe, Lenin sonrası solculardan yaşlı bir Tersinciydi.

Sam ne yapacağını bilemezken ve kabinesi çeşitli görüş ayrılıkları içinde bölünmüş durumdayken Muhafazakâr Parti'nin arka sıralarında özleştirmeci bir hizip konumunu sağlamlaştırıyordu. Britanya bu işe yalnız girmeli ve dünyanın geri kalan kısmına örnek olarak onları kendi yanına çekmeliydi. Eğer dünya Britanya'yı izleyemezse, kaybeden kendileri olurdu. Bunun adı TÛT idi. Tek Ülke- de Tersincilik. Ardından şarkılar ve duvar resimleri her yere yayıldı: Tüttü-rüttü-tü. Daha önce de, 1940'ta Fransa düşüp Nazi dehşeti Avrupa'yı yutarken de yalnız başımıza direnmıştik. Şimdi onların arabalarını niye dert ediyoruz? Ama Sams tedbiri elden bırakmadı ve tarafların hepsine her türlü vaatte bulundu. Çoğu ekonomist, Londra'nın finans merkezindeki gazeteciler, iş dünyasının liderleri ve bütün finans sektörü, eğer Sams tavizsiz Tersincilerin yolunu izlerse bir ekonomik felaket olacağını öngördüler. Bankalar, takas odaları, sigorta brokerleri ve uluslararası şirketler daha şimdiden yurtdışına taşınmaya başlamışlardı bile. Önde gelen bilim insanları,

Nobel ödüllüleri basına önemli mektuplar yazarak umutsuzluklarını ifade ettiler. Ancak sokaklarda halkın sesi iştahlı ve canıyürekten çıkıyordu: Yapın şunu! Ortalığı giderek büyüyen bir öfke hali ve mantıklı bir aldatılma kuşkusu kaplamıştı. Bir gazetenin karikatürü Jim Sams'i Shakespeare'in Gloucester'ı görünümünde, gözleri kör edilmiş, kireçtaşı uçurumun başında sendelerken, öte yanda ise Edgar görünümündeki sağlam yapılı Tersinci John Bull'u³ onu atlamaya teşvik ederken çizdi.

Derken Sams ve kararsız kabinesi hiç haber vermeden ve herkesi şaşkın bırakarak cesaretini toplamış göründü. Sıçramak üzereydiler.

Masanın etrafındaki her çift gözün içine nüfuz edince ve neşeyle salgısal bir şarkı tutturmayacağından emin olunca Başbakan ağır bir hoş geldiniz konuşması yaptı. Sesi alçak perdeden ve biteviye çıkıyordu. Sağ elmacık kemiğinin üstündeki bir kas seğirip duruyordu. Bunu daha önce kimse görmemişti. Konuşmasının giriş kısmında, bundan sonra parlamentoda tek bir ses olarak oy verecek olan “yeni” bir kabine olduklarından söz ederken ortak kimliklerine tek bir kere değinip geçti. Bundan sonra parti içi disiplinsizlik yoktu. Körlemesine toplu itaat. Bunu, masanın çevresinde bir süre duyulan kâğıt hışırtısı ve onay mırıltıları izledi. Hepsi tek bir fikirde birleşen, kendilerini adadıkları amaç uğruna çalışan bir gruptular.

Sonra sıra işe geldi. Son zamanlarda yapılmış bir seçmen davranışı araştırması çoğaltılmış vaziyette hazır olacaktı, çıkarken alıp iyice okumalıydılar. Tek bir sonuca iyice dikkat etmeliydiler: Yirmi beş ila otuz dört yaş arası grubun üçte ikisi “parlamentoyu dert etmek zorunda kalmayacak” güçlü bir liderin özlemi içindeydi.

“Şimdilik dert ediyoruz” dedi Jim. “Ama...” Sözünün sonunu getirmeyip bekledi. Salonu bir sessizlik kapladı. Devam etti. “Gecikmiş Ters Çevirme Yasa Tasarısı üç ay içinde meclise tekrar gelecek. Muhalefetin bütün değişiklik önermeleri oylarınızla reddedilecek.

3 İlk olarak 18. yüzyılda John Arbuthnot adlı bir İskoç hiciv yazarı tarafından tipik bir İngiliz'i simgelemek için kullanılmış olan bu ad, ABD'nin “Sam Amca”sı gibi İngiliz kimliğini ifade etmek için kullanılageldi. Karikatürlerde golf pantolonu ve kuyruklu ceket giymiş, göğsünde İngiliz bayrağı taşıyan, göbekli, kırmızı yanaklı bir adam olarak çizilen John Bull, İngilizlerin farklı dönemlerde kendilerine atfetmeyi uygun gördükleri özellikleri de simgelemiştir. (ç. n.)

Uyum önlemleri bugünden itibaren alınmaya başlayacak. Maliye Bakanı teyit edecektir, geçiş düzenlemeleri için sekiz milyar harcayacağız.”

Solgun, kır kaşlı, beyaz keçisakallı, soğuk bakışlı ufak tefek bir adam olan Maliye Bakanı bir anlık şaşkınlığını bastırdı ve bilmiş bilmiş başını salladı.

Başbakan da cevap olarak ona başını salladı ve dudaklarını aralamadan kısık bir gülümsemeyle baktı. Büyük bir ödül. “Artık açıklayabilirim. Tersinleme gününü saptadım. T-Günü, dükkânların kapalı olduğu 25 Aralık’ta olacak. Bunun ardından, Noel alışverişleri GSYİH’da devasa bir artış sağlayacaktır.”

Başbakan etrafına bakındı. Herkes dikkatle onu izliyordu. Bu iş için önlerine konmuş bloknolara bir şeyler çiziktiren tek bir kişi bile yoktu. Jim kollarını kaldırdı ve başının arkasında parmaklarını birbirine geçirdi, tuhaf bir şekilde hoş bir duyuydu bu.

“Sayısal kolaylaştırmayı, para basmayı pürüzsüzce yürüteceğiz ki mağazalar müşterilerine verecek para bulabilsinler ve müşteriler de yaptıkları işin ücretini ödeyebilsinler.”

Dışişleri Bakanı birdenbire “Yeni bir gelişme oldu-” dedi.

Başbakan onu başının ufak bir hareketiyle susturdu. Kollarını iki yana sarkıttı. “T-Günü’ne, ya da biz ona pekâla Tek Günümüz de diyebiliriz, ulaşmak kendimizi adadığımız ilk önceliğimizdir. İkinci önceliğimiz de neredeyse aynı önemdedir. İkincisi olmazsa birincisi de başarılı olamaz.”

Etki yaratmak için konuşmasına ara verdi. Bu kısa süre içinde, Benedict St. John’u ne yapacağını tartmak için vakit buldu. Tek uyumsuz oydu. Downing Sokağı’ndan kusursuz bir cinayet ayarlamak pek de kolay olmuyordu. Çok eski tarihlerde biri Avam Kamarası’ndan ayarlamıştı bunu: Şu melon şapkalı gösterişçi salak, Jeremy Thorpe. O kumpasın çözülme biçimi yeterince uyarıcıydı.

“Yolda önümüze bazı engebeler çıkacaktır; halkı da bizimle birlikte uygun adım götürmeliyiz. Şu anda, tam müthiş popüler olmamız gereken bir sırada odak gruplar huzursuz. Hayati derecede önemli. Bu yüzden, düşük ücretlilerin vergilerini yükseltiyor, zenginlerinkini düşürüyoruz. Ayın yirmi beşinden sonra işçilere büyük bağışlar geliyor. Bilge Maliye Bakanımızın da kabul edeceğinden emin olduğum gibi, bunları ödemek için de, günlük hasılatı toplamak amacıyla yirmi bin polis memuru, elli bin hemşire, on

beş bin doktor ve iki yüz bin çöpçü daha istihdam ederek hükümet gelirlerini artıracamız. Bu yeni ücretliler, kendilerine ödenen vergilerle, alındıkları işin bedelini kolayca ödeyeceklerdir. Çinliler de bizim için yapacakları üç nükleer santralden dolayı bize sekiz yüz milyar borçlular.”

Salondaki dikkat yüklü sessizlik ortadan kalkmaya, niteliğinden kaybetmeye başladı. Kimse Çin hükümetine güvenmiyordu. Borçlarını öderler miydi? Onlar da kendi muazzam ekonomilerini tersine çevirirler miydi? Birisi kibarca öksürdü. Birkaç kişi tırnaklarını inceliyordu. Jim, kabinenin desteğini kaybetmediyse de şüpheli bir tavra kaymaları tehlikesinin bulunduğunu fark etti. Kuzeydoğudaki seçim bölgelerinden birinin milletvekili olan, pipolu, cana yakın ama aşırı hırslı bir kişi olarak tanınan Ulaştırma Bakanı, Jim’in imdadına yetişti.

“Birmingham hızlı tren bağlantısını kararlılıkla sürdürürsek çok büyük para tasarruf ederiz.”

“Muhteşem. Teşekkürler, Jane.”

Bundan cesaret alan, adaleli yapılı, köşeli çeneli Savunma Bakanı Humphrey Batton “Ve ayrıca dört tane daha uçak gemisi sipariş edersek” dedi.

“Mükemmel, Humph.”

“On bin yeni mahpus için yapacağımız hapishaneler iki buçuk milyar getirir.”

“Aferin Frank.”

Aniden herkes konuşmaya başladı. Herkes Başbakan’ı memnun etmeye çalışıyor, birbirinin sesini bastırma gayreti içinde, bu yeni durumun mümkün kıldığı, kendi alanlarına ait projeleri başıra çağıra anlatıyordu.

Başbakan’ın yüzü aydınlandı, arkasına dayandı ve ara sıra “Hiç fena değil ... işte istediğim ruh bu ... Harika!” diye mırıldanarak seslerin onu yalayarak üzerinden geçip gitmesini izledi.

Bir süre sonra kaçınılmaz olarak odaya bir yorgunluk duygusu çöktü. Bu durgun havayı Dışişleri Bakanı’nın sözleri böldü.

“Biz ne olacağız?”

Bütün başlar saygıyla Benedict St. John’a döndü. O anda Jim, adamın diğerlerinden farklı durumunu anlayan tek kişinin kendisi olduğunu fark etti.

“Ne?”

Dışışleri Bakanı aşikâr bir noktayı işaret etmek için avuçlarını iki yana açtı. “Benim durumumu ele alalım. Ama sizin durumunuz da olabilir pekâlâ. Gelecek yıl, Küresel Britanya için dünyanın bütün başkentlerine gitmem ve hükümetlerini bizimle birlikte bu işe katılmaya ikna etmem gerek. Ve yıllık maaşım 141.405 sterlin.”

“Eee?”

“Ailemin bütün fertlerine karşı sorumluluklarımı da katarsanız, bu miktar geçimimiz için tek kelimeyle çok fazla. Maaşımı ödeyebilmek için bütün o alışverişi yapacak zamanı nasıl bulacağım?”

Masanın altında yine o alçak perdeden çıkan hışırtılı ses duyuldu. Jim etrafına bakındı. Benedict hicivli mi konuşuyordu? Belki de hepsi adına konuşmuştu.

Başbakan Dışışleri Bakanı’na katıksız bir aşağılamayla baktı.

“Şu işe bak, ben nasıl ... sen, yani...”

Onu bu durumdan kurtaran yine Ulaştırma Bakanı Jane Fish oldu.

“Amazon’a gir Bennie. Tek bir tık. Kendine bir Tesla al!”

Bu zarif çözüm karşısında herkes derin bir oh çekti. Başbakan devam etmeye hazırdı ama St. John sözünü bitirmemişti.

“Endişeliyim. T-Gününüzde sterlinin şiddetle çakılması kuvvetle muhtemel.”

T-Gününüzde mi? Bu kabul edilemezdi ama Başbakan sevecen bir gülümseme takınmayı başardı. “Düşüş ithalatımızı canlandırır.”

“Tam üstüne bastın. İhracat. Dış ülkelere çok daha fazla para göndermemiz gerekecek.”

Jim bir çocukla konuşur gibi açıkladı. “Bu da ithalattan kazandığımız paralarla dengelenecek.”

“Üç yılda kendi tarafımıza çekebildiğimiz tek ülke St. Kitts ve Nevis Federasyonu. Jim, bu bizim mahvımıza neden olabilir.”

Bütün bakanlar bu açık meydan okumayı yakından izliyordu. Başbakan’ın patlattığı ani ve keyifli kahkaha gayet içtendi, çünkü geleceği görmüştü, yalnız Dışışleri Bakanı’nın açıklanamayan ölümünü değil, konuşmayı bizzat kendisinin yaptığı orta derecede ihtişamlı cenazeyi bile. St. Paul Kilisesi’nde. Elgar’ın “Nimrod”u çalınacaktı. Kraliyet Süvari Alayı. Bu, Jim’e henüz kahvaltı etmediğini hatırlattı.

“Eh, Benedict, Karl Marx’ın dediği gibi, bir ülkeyi mahvetmek için çok çaba gerekir.”

“Onu söyleyen Adam Smith’ti.”

“Daha da iyi ya.”

Bakanlar ferahlamıştı. Başbakan’ın bu son söylediklerini tartışmayı bitiren, lafı gedigine koyan bir söz olarak yorumlamaya gönüllüydüler. Jim bir sonraki gündem maddesini duyurmak için derin bir nefes aldı.

Ama Dışişleri Bakanı “Şimdi de önemli konuya gelelim” dedi.

“Yeter be adam” diye homurdandı İçişleri Bakanı Frank Corde.

Benedict, Savunma Bakanı’nın tam karşısında oturuyordu. Bu ikili bakışınca Batton omuzlarını silkti ve önüne, ellerine baktı. *Sen söyle.*

“Gelişmekte olan bir durum. Henüz resmi açıklama yok. Ama bana *Daily Mail*’in bunu resmi internet sitesinde yayımlamak üzere olduğunu söylediler. Bu yüzden hepinizin bilmesi gerekir. Ben genelde–”

“Hadisene” dedi Jim.

“Bu sabah saat yediyi az geçe bir Fransız fırkateyni, Bretanya kıyıları açıklarında, Roscoff yakınında seyreden *Larkin* adlı balıkçı teknemizle çarpışmış. Tekne ikiye bölünmüş. Altı kişilik mürettebat. Hepsi de denizden çıkarılmış.”

“Memnun oldum. Öyleyse, haydi–”

“Hepsi boğulmuş.”

Başbakan ve meslektaşları ölümü günlük bir unsur olarak görek büyümüşlerdi. Ölüm sonrası çekilen ziyafet de hem geleneksel bir temizlik gereği idi hem de terbiye icabıydı – düşüncelerini bu konudan çekti kopardı. Söze başlamadan önce kısa bir sessizlik olmasını sağlayacak kadar bilirdi bu işleri. “Çok acı. Ama denizde böyle şeyler oluyor. Bunu biz neden tartışıyoruz?”

“Tekne yasadışı avlanıyormuş. Fransız karasularında.”

“Yani?”

Dışişleri Bakanı çenesini ellerine dayadı. “Ölenlerin akrabalarına haber verilirken biz olayı gizli tutuyorduk. Ama Twitter’da açığa çıktı. Şimdi etrafta dolaşan hikâyeye göre Fransızlar teknemize kasten çarpmışlar. Kendi karasuları haklarını dayatmak için.”

Lancaster Düküğü Yüksek Hâkimi, “Fransızların iddiası ne?” dedi.

“Yoğun sis, küçükçe ahşap tekne, kıyıdan iki kilometre açıkta, radyo vericisi nedense kapalı. Fırkateynin radarında görünmemiş.

Bizim deniz verilerimiz ve diğerkaynaklar onların söylediğı her şeyi destekliyor.”

“O zaman her şey açık demektir” dedi Adalet Bakanı.

Dışışleri Bakanı saatine baktı. *Daily Mail* bugün internet sayfalarında kavgacı bir metin yayımlayacak. Yurtseverce bir öfke. Yakında hikâye bütün platformlarda görülür. Giderek tadı kaçıyor. Elli dakika önce, biz toplantıya girerken, birisi Fransız Sefareti’nin penceresine bir taş atmış.”

Durdu ve Başbakan’a baktı. “En üst düzeyde bir beyanata ihtiyacımız var. Bu saçmalığı yatıştırmak için.”

Herkes Jim’e bakarken Jim de iskemlesini geriye itip tavana bakarak “Hımm” dedi.

Benedict tatlılıkla ekledi, “Bir de Fransa Cumhurbaşkanıyla, konuşmanın kaydedileceğı bir telefon görüşmesine?”

“Hımm.”

Hepsi dikkat kesildi ve bekledi.

Jim sonunda iskemlesini düzeltti ve geleneksel olarak bakanlardan ayrı oturan Kabine Sekreteri’ni başıyla işaret etti. “Eğer hepsi birlikte gömülüyorsa cenazede bulunmak isterim.”

Dışışleri Bakanı söze başlamaya çalıştı, “Bu biraz—”

“Dur, dur. Daha da iyisi, eğer tabutlar yurda hep birlikte getiriliyorsa—ne halt ederseniz edin, öyle olmasını sağlayın— ben de orada olmaya karar verdim, rıhtım, uçak pisti, neresiyse işte.”

Diğerkleri, öfkeden değil, büyülendikleri için donmuş kalmışken, Dışışleri Bakanı titriyordu. Tam ayağı kalkmak üzereydi ki tekrar oturdu. “Jim, bunu yapamazsın.”

Başbakan birden neşelenmiş görünüyordu. Soğukça, alaycı ve inişli çıkışlı bir ses tonu kullanmaya başladı. “Şimdi bak Benedict, bu toplantı dağılınca köşeyi dönüp o muhteşem ofisine gideceksin ve iki şey yapacaksın. Fransa elçisini çağırıp bir açıklama isteyeceksin. Ve bu yaptığını basın bürona bildireceksin.”

Dışışleri Bakanı derin bir nefes aldı. “Oyun oynayamayız. Fransızlar bizim çok yakın müttefiklerimiz.”

“Altı tane cesur adamımız ölmüş. Aksi kanıtlanıncaya kadar bunu aşağılık bir saldırı olarak kabul ediyorum.”

Sonunda, Savunma Bakanı cesaret buldu. Sesinde boğuk bir tını vardı. “Aslında Deniz Kuvvetleri Komutanlığı verileri oldukça sağlam.”

“Deniz Kuvvetleri komutanları! Eyyamcılar, hepsi de. Hiç kuşum yok, hepsinin de akıllarında Dordogne'daki çiftlik evleri vardır.”

Bu iyiydi işte. Fransa'nın moda olmayan pek İngiliz bir köşesi. Masanın etrafında kıkırdamalar duyuldu. St. John'un çenesinin gergin hatları artık söyleyecek bir şeyi kalmadığını gösteriyordu. Ama Başbakan gözlerini dikip hemen hemen otuz saniye daha ona dik dik bakmaya devam etti. Diğer bakanların, özellikle de bir zamanlar İkinci Paraşüt Alayı'nda yüzbaşı olduğu için halk tarafından sevilen Humphrey Batton'ın üzerinde bu bakış korku yarattı. Batton önündeki masanın üzerinde duran su bardağının içinde ilgisini çekecek bir şey buldu. Bardağı iki elinin arasına alıp sıkıca kavradı.

“Amerikalıları yanımıza alırız” dedi Jim. “Fransızlara karşı özel duygular besliyorlar. Bir diyeceği olan var mı? Güzel. Şimdi, neredede kalmıştık?” Cebinden *Spectator* dergisinden yırtılmış bir kâğıt parçası çıkardı. Kâğıtta kurşunkalemle yazılmış bir liste vardı. “T-Günü'nün anısına on sterlinlik bir madeni para çıkaracağız. Benim kafamda bir saatin aynaya yansımış ters görüntüsü var.”

Buna verilen toplu cevap “Muhteşem ... harikulade bir fikir” şeklinde oldu. Yüksek Hâkim belirgin bir şekilde yutkundü ve başını salladı. Birisi “Ters yüzüne basılacak herhalde” dedi.

Başbakan hışımla etrafına bakınarak suçluyu aradı. Espri güme gitmişti. “Başka fikri olan?”

Hiçbir fikir yoktu.

“Sonra. T-Günü'nü ulusal bayram ilan edeceğiz. Besbelli ki Noel döneminde olamaz, bu yüzden yeni yıldaki en yakın tarihi seçiyoruz, 2 Ocak. İtiraz edenler?”

“Yok” diye mırıldananlar oldu.

“Güzel. Bu tarih de zaten benim doğum günüm oluyor.”

Bunu işitince, Dışişleri Bakanı hariç bütün kabine üyeleri masaya vurarak alkış tuttular.

Başbakan elini alkışı yatıştırarak şekilde, alçakgönüllülükle kaldırdı ve salon sessizliğe büründü. Jim önceki varoluşunda böyle bir doyum hissi tatmamıştı hiç. Mutsuz ve dengesiz, kolunu, bacağına, hatta dilini bile denetleyemediği bir durumda uyandığından bu yana iki üç saat değil, beş yıl geçmiş gibi geliyordu ona. Meslektaşlarının yüzünde görüyordu – komuta kendisindeydi, burada ve

ülkede ve hatta daha da ötesinde, bir gücü o. İnanılmazdı. Nefes kesiciydi. Şaşırtıcıydı. Önünde hiçbir şey duramazdı.

Önünde duran listesine göz attı. “Ha, evet. Şöyle bir şey düşündüm. Tersinci hareketin bir şarkıya ihtiyacı var, olumlu bir şeye. Bir tür ulusal marş. ‘Neşeye Övgü’den daha modaya uygun bir şey. Sonra birden dank etti. Altmışlardan kalma şu eski, sevilen şarkı, ‘Walking Back to Happiness.’⁴ Mutlaka biliyorsunuzdur. Bilmiyor musunuz? Yahu, Helen Shapiro!”

Şarkıyı ya da şarkıcıyı bilmiyorlardı. Ama başlarını hayır anlamında sallamaya cesaretleri yoktu. Onları gizlice bağlamış olan şey ne idiye, her biri kendi rolüne gömülmüş, o rol içinde kaybolmuştu. Cehaletleri pahalıya patladı, çünkü Başbakan kollarını iki yana açarak ve tecrübeli bir şarkıcı gibi dudaklarına zoraki bir gülümseme kondurarak, titrek bir bariton sesle şarkıyı söylemeye başladı.

“Mutluluğa geri dönüyorum, la la, oo, oo.”

Hiçbiri diğerlerinin gözünün içine bakmaya cesaret edemiyordu. Yanlış zamanda belirecek bir gülümsemenin insanın meslek hayatını sonlandırabileceğini hissediyorlardı. Başbakan parmaklarını oynatarak, hadi, siz de işareti verdiğinde koroya katılmamaya cesaret eden de çıkmadı. Tıpkı Hubert Parry’nin bir ilahisini söylemişçesine ciddiyetle, koro halinde hep birlikte söylediler. “La la laa, da di duum.”

Jim, diğer bakanlar bütün güçleriyle haykırırken bile Dışişleri Bakanı’nın sessizce oturduğunu gördü. Şarkının sözlerini söyler gibi bile yapmıyordu. Adam hareketsizce, belki de biraz utanarak dümdüz önüne bakıyordu. Yoksa bakışlarındaki şey küçümseme miydi?

Şarkı her kafadan bir ses çıkarak sona ererken St. John ayağa kalktı ve hiç kimseye doğrudan hitap etmeden, “Eh, bildiğiniz gibi, yapacak işlerim var” dedi. Başbakan’a çıktığını belirten bir baş işareti dahi yapmadan hızla salondan çıktı.

St. John’un salondan çıkışını izlemek için başını çevirdiğinde Jim bu kadar büyük bir neşe ve nefreti aynı anda hissetmenin nasıl mümkün olabildiğine şaşıtı. Şu anda bütünüyle sahip olduğu insan kalbi meğer ne harikulade bir şeymiş.

4 “Mutluluğa Geri Dönüyorum” (ç. n.)

Jim, toplantıya son verdikten sonraki birkaç dakikayı, öncelikler hakkında yapacağı açıklama üstünde çalışarak yalnız başına geçirdi. Seçtiği bazı alıntıları basın açıklaması şeklinde düzenlemesi için Shirley'ye verdi. Shirley hızlı ve güzel çalışıyordu. Başbakan'ın arabasının dışarıda olduğu ve Başbakan için ön kapının açılmakta olduğu duyurulduğunda basın, hükümetten yeni ve cüretkâr bir şeylerin gelmekte olduğu duyumunu almıştı bile. Dışarıdaki gün ışığına adım atmak, bir gece önce altından sürünerek geçtiği kapı eşliğinin üstünde dimdik yükselmek ne kadar hoştu. Sokağın karşı yakasından ona yöneltilen heyecanlı soru kargaşasını işitmek de çok hoştu. Arkasından kapanmış olan ön kapının önünde durup fotoğrafçılara her zamanki yarım dakikayı tanıdı ama konuşmadı. Bunun yerine elini dostça bir selam anlamında kaldırdı ve fotoğraf makinelerine doğru kararlı bir edayla yarım ağız gülümsedi. Petek gözle değil iki gözle yönelttiği renkli ve odaklanmış bakışlarını artık tam anlamıyla kontrol edebiliyordu. Bu bakışları gazetecilerin, kameraların üzerinde yavaşça gezdirdi, (tam zevkine göre bir zırlı araba olan) Jaguar XJ Sentinel yavaş kapısı açıldığında artık ağız kulaklarında sırtarak iki elini de muzaffer bir edayla kaldırdı ve arabanın arka koltuğuna kayıvermek üzere eğildi.

Whitehall'dan Westminster Sarayı'na kadar süren kısa yolculuk sırasında, parlamentonun ortasında, sevkıyat kutusunun yanı başında durup hükümetinin niyetlerini açıklayacağı anın zevkini çıkarmaya yetecek zamanı buldu. Onu en çok kamçılayan, lambri-lerin arkasına sinmiş olan saklı, sessiz dinleyicilerdi. Bu dinleyiciler daha şimdiden karanlıkta toplaşıyor olmalıydılar. Ailesi onunla nasıl da gurur duyacaktı.

Hansard'dan, 19 Eylül, Cilt 664. Hükümetin Öncelikleri

Başbakan (James Sams)

İzninizle Sayın Başkan, aslında yeni Muhafazakâr hükümetin misyonu konusunda bir açıklama yapacağım. Yasa tasarısı Avam Kamarası'na dönünce, misyonumuz, büyük ülkemizi birleştirmek ve yeniden güç aşılama ve onu yalnızca yeniden büyük bir ülke yapmakla kalmayıp dünyanın en büyüğü yapmak amacıyla Tersinciliği uygulamak olacaktır. 2050'de Birleşik Krallık'ın Avrupa'daki

en büyük ve en müreffeh ülke olması ihtimali muhtemelden fazla, imkânsızdan azdır. Yepyeni bir tersine para akışlı ticaret anlaşmaları ağının tam ortasında yer alacağız. Her alanda, gezegenimizde birinci olacağız. Elektrikli uçağın dünyadaki anavatanı olacağız. Değerli gezegenimizi yıkıntıya çevirmemekte tüm dünyaya önderlik edeceğiz. İşte bu dünya bizim sunduğumuz parlak örneği izleyecek ve geri kalmamak için bütün uluslar kendi para akışlarını tersine çevirecektir – [Müdahaleler.]

Başkan

Sakin olalım. Bu salonda aşırı gürültü var. Çok fazla sayıda meclis üyesi fikirlerini Başbakan'ın suratına haykırmakta sakınca olmadığını düşünüyor. Şu konuya açıklık getirelim: Bunu yapmak sakıncalıdır.

Başbakan

Sayın Başkan, müdahalenizi alkışlıyorum. Hükümetimiz artık bölünmüş durumda değildir. Bendeniz ve bütün bakanlar tek bir vücuduz ve tek bir görüşe sahip olarak konuşuyoruz. Birliğimiz sayesinde yenilmez bir durumdayız. Bu nedenle, yasa tasarısı geçecektir. Hiçbir şey yolumuza çıkamaz. Geçişe hazırlanmak için bürokrasiyi güçlendiriyoruz. Ticaret anlaşmalarımızı cesur St. Kitts ve Nevis'ten öteye genişletmek için hızla ve yeni bir ivmeyle harekete geçeceğiz. O zamana kadar Tek Ülkede Tersincilik'i ilan edeceğiz. Tıpkı geçmişte olduğu gibi tek başımıza ayakta duracağız. Tersincilik hakkında son derece aşırı birçok olumsuzluk yayıldı. Gün, zayıf Düzgider düşünce günü değildir. Kimse kuşku duymasın, para akışı yönünü değiştirmek üzeredir – ve bunun zamanı gelmiş de geçmektedir. Yararlı sonuçları daha birinci günden, T-Günü'nden itibaren hem makro hem de mikro düzeylerde hissedilmeye başlayacaktır. Örneğin, T-Günü'nde, yeni haklarla donanmış polis kuvvetimiz sorumsuzca hız yapan bir sürücüyü durdurup pencereden iki tane elli sterlinlik banknot uzatabilecektir. Muhtemel suçlamalar karşısında bu parayı çalışıp daha çok fazla mesai ödemesi için mi yoksa biraz daha iyi bir iş bulmak için mi harcayacağı konusunda sorumluluk artık o sürücüye kalmıştır. Bu, Tersinciliğin ekonomiyi nasıl teşvik edeceğine, pırıl pırıl vatandaşlarımızı nasıl harekete geçireceğine ve demokrasimizi nasıl

daha sağlıklı bir hale getireceğine dair yalnızca tek bir örnektir, Sayın Başkan.

Tersincilik geleceğimize bereket getirecektir – temiz, yeşil, müreffeh, birlik içinde, kendine güvenen ve hırslı bir ÷lke. Hep birlikte kollarımızın bütün gücüyle bu göreve asılırsak Düzgiderci ekonominin ve onun girişimciliği reddeden kurallarını uygulayan hantal bürokrasisinin yükü ve Sağlık ve Güvenlik engelleri birer birer, hepimizin üzerinden kalkacaktır. Ve bu yük, kısa sürede yeryüzündeki bütün ÷lkelerin üzerinden de kalkacaktır. Bir Altın Çağ'ın başlangıcındayız, Sayın Başkan, bu geleceği de bu açıklama gibi, bu parlamentoya saygıyla sunuyorum.

Bazı sayın üyeler ayağa kalktı –

Başkan

Sessiz olalım.

[Devamı var.]

Üç

O sabah Fransa Sefareti'nin penceresine taş atan genç kaçtı ve hiçbir tutuklama yapılmadı. Paris bu noktayı not etti. Olay sırasında Knightsbridge'de toplanmış kalabalığın elli kişi civarında olduğu tahmin edilmmişti. Akşamüstü olduğunda kalabalık beş yüz kişiyi buldu. Bunların bazıları Tersinci Parti'nin sağladığı otobüslerle Hull'dan gelmiş kaçak balık avcılarıydı. Sloganlar ve bağrışmalar vardı ama bunun dışında barışçıl bir gösteriydi. Fazladan getirilmiş olan beş polis memuru elçiliğin ana giriş kapılarının önünde durup gösteriyi seyretmek dışında pek bir şey yapmadı. Ama saat dört buçuktan hemen sonra birisi “alev alıcı bir düzenek” attı. Düzenek bir pencerenin altında bulunan defne ağaçlarının dibindeki ıslak çimenlere, alev almadan, zararsızca düştü. Bu, aslında içinde iki parmak kadar hafif bir sıvı bulunan bir süt şişesiydi. Belki de teknik olarak doğru sayılabilecek şekilde, düzeneğin benzin bombası olduğu rivayet edildi. Bu saldırı da not edildi Paris'te.

O gün öğleden sonra, daha erken saatlerde, Fransız Büyükelçisi Kont Henri de Clermont L'Hérault kaçak balık avlayan altı İngiliz balıkçının ölümü konusunda açıklama yapması için Dışişleri Bakanlığı ve İngiliz Devletler Topluluğu Ofisi'ne çağırılmıştı. Büyükelçi'nin ailelere en samimi ve yürekten taziyelerini ve trajik kaza konusunda en derin özürlerini ifade ettiği görüşme resmen “yapıcı” olarak tanımlandı. Basın bunlara pek yer vermedi çünkü Başbakan öğleden sonra saat 5'te Downing Sokağı'ndaki konutundan çıktı ve hiç de olağan sayılmayacak ölçüde kararlı ifadeler taşıyan bir açıklama yaptı. Bomba adı verilen şey, ne kadar kınanacak bir şey olsa da, incelenmiş ve bir havaifişek, daha doğrusu ıslanmış bir maytap olduğu anlaşılmıştı. Yani son derece tatsız bir şakadan öte bir şey değildi. Sonra Sams “İngiliz kahramanları” olarak tanımladığı ölümlerin adlarını okudu. Yaşlı ailelere taziye dileklerini bir de Sams ifade etti ve bu acı olayın onu “rahatsız ettiğini”, Büyükelçi'nin daha önce yaptığı açıklamanın onu “tam olarak tatmin etmediğini” söyledi. Başbakan uzmanların görüşünü almıştı. Modern teknolojinin, özel-

likle de günün gereklerine uyarlanmış bir gemideki teknolojinin 9 metrelik bir balıkçı teknesini sis ne kadar yoğun olursa olsun nasıl fark etmediğini anlamak zordu. Öyle anlaşıyordu ki balıkçı teknesinin kaptanı Fransız karasuları içinde olduğunu ve yasadışı avlandığını belki de bilmiyordu. Sams kurallar üzerine inşa edilmiş uluslararası bir düzende toprak bütünlüğüne ilişkin ulusal hakların gözetilmesi gerektiğini kabul ediyordu. Ancak –burada durakladı– ihlaller olduğunda “karşılık verileceği göz önüne alınmalıdır ve karşılık verilmesi uygundur.” Bu yüzden, “çok yakın dostlarımız olan Fransızlardan daha fazla açıklama bekliyor”du. Soru almadan aniden döndü ve On Numara’nın kapısından içeri girdi.

Bir anda, trajediden diplomatik kriz doğmuştu. İşlerin bu şekilde “İngiliz tarzı tersine çevrilmesi”nden ve bu durumun Fransız şarap ve peynirlerinin İngiltere’ye ihracatını tehdit eder hale gelmesinden dolayı zaten şaşırmış ve huzursuz olan Başkan Larousse, sözcüsünün ifadesiyle, İngilizlerin “çok iyi bir dostun sözlerinden kuşku duyması nedeniyle hayal kırıklığına uğradı.” Sams yönetiminin “Kendini Fransız karasularında buluvermiş masum balıkçıları katletmenin Fransız hükümet politikası olduğu”nu ima etmesinin “Fransızların değer verdiği her şeye hakaret” anlamına geldiğini de söyledi. Anlaşılan Mr. Sams, ülkesini bölen bir kararın yarattığı güçlükler içinde, “mantıkdışı bir Twitter fırtınasının beslediği öfkenin imal ettiği milliyetçi bir dalga”nın arkasına sığınıyordu. Başkan isteksizce de olsa büyükelçisini geri çağırmaya karar vermişti. Kont Henri de Clermont L’Hérault görüş alışverişi için Paris’e dönecekti.

Haliyle, Jim de Paris’teki İngiliz büyükelçisini geri çağırmaya karar verdi. İşler yolunda gidiyordu. Böyle zor bir zamanda ülkenin sağlam bir düşmana ihtiyacı vardı. Yurtsever gazeteciler, Fransızları sindirdiği ve “kaybettiğimiz yurttaşlarımız”ın hakkını savunduğu için Başbakan’ı övdüler. Avam Kamarası’na sunulan öncelikler listesi de basının önemli bir bölümü tarafından olumlu karşılanmıştı. *Daily Mail*’de yayımlanan bir köşe yazısı, “Jim Bu Coşkuyu Nereden Buldu?” başlığını taşıyordu.

O ilk kalabalık günün sonunda, Başbakan binanın en üst katındaki küçük dairesine çekilip vaktini salgısal bilinçdışının ilkel bir biçimi olduğuna karar verdiği Twitter’ı anlamaya çalışmakla geçirmişti. Archie Tupper’ın en son ürettiği mesajı okumuş ve Amerikan Başkanı’nın belki de “bizden biri” olduğundan kuşkulan-

maya başlamıştı. Whitehall Bilişim Teknolojileri departmanından gönderilen sırnaşık bir şahıs Başbakan'ın kendi Twitter hesabını açmasına yardım etti. Başbakan iki saat içinde 150.000 takipçiye ulaştı. Bir saat sonra bu sayı ikiye katlanmıştı.

Jim, kanepenin üstünde rahatça uzanırken, *tweet* atmanın artık Roscoff Olayı diye anılan bu olay hakkında derin düşünceler paylaşmanın mükemmel bir yolu olduğunu anlamıştı. İlk teşebbüsü, özgünlüğü olmayan zayıf bir çabaydı. “Düzgitçi Larousse eziğin teki ve benim görüşüme göre hafızalarımızdaki en etkisiz Fransa Cumhurbaşkanı.” *Benim görüşüme göre* – sanki başkaları da varmış gibi. Zayıf. Geriye alması da imkânsız. Ertesi gün Amerikan Başkanı tartışmayı yatağından yönetmek ve nasıl yapıldığını göstermek üzere erken uyandı. “Minik Sylvie Larousse İngiliz gemilerini batırıyor. KÖTÜ!” Şiir gibiydi, yoğun bir anlam ile metni ayrıntıdan çarçabuk arındırmayı pürüzsüzce birleştirmişti. Larousse önce iğdiş ediliyor, sonra da, doğru olsun olmasın (Başkan'ın adı Sylvain'di ve boyu 175 santimdi), onu sonsuza kadar etiketleyecek bir şakayla küçültülüyordu; balıkçı teknesi gemi, gemi de gemiler olmuştu; insanlara artık bezdirici gelen ölümlerden söz edilmemişti. Sonunda verilen yargı çocuksu ve saftı, hatırdaki kalıyordu ve doğruluğunu kısalığından alıyordu. Ve en sondaki o büyük harflerin ihtişamı, o veciz ünlem işareti! Özgürlük ülkesinden işte yaratıcı bir özgürlük dersi.

Daha sonra, Jim, kalemi not defterinin üzerinde gezdirerek Tersinme yasa tasarısında bazı ince düzeltmeler üzerinde çalıştı. Tasarı suçlular için fırsatlar yaratıyormuş gibi görünüyordu: İşsiz kal, acımasızca alışveriş yap, bavula nakit parayı doldurup kirli bir AB ekonomisine kapağı at, orada bir banka hesabı açtır. Calais'de para kazanmak için çalış, Dover'da ise para kazanmak için alışveriş yap. Piç kuruları. Çözüm basitti – bunlar zaten olmaktaydı. Nakdin geçerli olmadığı toplum, dükkânlarda kazanılan ve çalışma sırasında harcanan her kuruşun elektronik izini yaratacaktı. Yirmi beş sterlinden fazla para biriktirmek iyice duyurulup suç sayılacaktı. En yüksek ceza mı? Çok katı olmamak lazım, özellikle de en başta. O zaman beş yıl diyelim.

Harfleri oluşturmaktan zevk alarak, düzgün bir el yazısıyla hızlı hızlı notlar aldı. Ters yönde gelişmiş bir başparmak pek de fena fikir değilmiş. *Homo sapiens* gibi zıpcıktı genç türler bazen yararlı gelişmeler ortaya koyabiliyordu. Fikirlerin geliştirilmesi ya da yay-

gınlaştırılmasına gelince, el hünerinin bütün çekiciliğine rağmen, yazılar acıklı bir şekilde birbirine benziyordu. Yoğun çalışmasına sadece bir kere ara verdi, o da bir tepsiyle önüne gelen peynirli makarnayı yalayıp yutmak içindi. Salatayla uğraşmadı bile.

Sonra. Tasarı yasalaşır yasalaşmaz ilk uğraşacağı konu Amerika-lıları ekonomilerini tersine çevirmeye ikna etmek olmalıydı mutla-ka. Bundan sonra her şey çorap s k ğ  gibi gelecekti. İhracatlarını karşılayabilmek için Çinliler de ekonomilerini tersine çevirmek zorunda kalacaklardı, Japonlar ve Avrupalılar da  yle. Tupper'ı kafaya almak için önceden kafa yormak, hoş sürprizler bulmak lazımdı. Jim yazdėđı notların dördüncü sayfasına gelmişti. *Sorun: AT i kici değil / gevs ek resmi ziyaret / HM'li ziyafet altın kaplama at arabası uşaklar trampet bölüğü parlamentoda konuşma vb / Soyluların  oğu Dizbağı Nişanı artı Victoria Haçı  d l  artı şövalyelik nişanı / White's kulübüne üyelik /  zel Hyde Park Golf Parkuru armağanı.*

Ama Amerikan Başkanı büyük zevkleri, kendi kesin ahlak ku-ralları olan, şeref sisteminin taktėđı kurdeleler ve madalyaların  e-kiciliğine değer vermek üzere eğitilmemiş, ciddi bir adamdı. Daha pahalı kulüplere ve daha büyük golf parkurlarına sahip olan biri için White's Kulübü veya Hyde Park golf parkuru ne ifade ederdi? Hayat boyu "Başkanım" hitabını duyacak birini, isminin başında "Sir" unvanının olup olmaması ilgilendirir miydi? O akşamüstü Başbakan konuyla ciddi bir şekilde ilgilendi. Emrindeki personele Amerikan sisteminin bazı hukuki incelikleri ile Başkan'ın iktida-rının sınırları ve bu iki unsurun ekonominin tersine işlemesinde nasıl bir rol oynayabileceği konularında inceleme yapma direktifi vermişti. Jim artık ABD Anayasası'nın ikinci maddesi hakkında bilinebilecek her şeyi biliyordu. Kanun Hükmünde Kararnameleri ve Başkan'ın yürütme gücünün dehşet verici boyutlarını biliyordu. Çoğu insan gibi artık o da Başkan'ın aynı zamanda ABD Silahlı Kuvvetleri'nin Başkomutanı olduğunu biliyordu. Hükümet sekre-teryası Jim'e Amerikan savunma b t cesinin nasıl bir süreç içinde tartışıldığı ve sonuçlandırıldığı hakkında genel bir  zet sağlamıştı. Bir yıl sonrası için tam olarak kaç milyar doların ayrıldığı Jim'in notları arasına girmişti. Adalet Bakanı Downing Sokağı'na gelip durumu açıklamıştı. ABD Başkanı, Kongre'nin kabul ettiği savunma b t cesini bir emirle kendi ofisinin emrine devredebilirdi. Stan-dart Tersinci süreçte fonlar sistemde aşağıdan yukarı doğru, Kara

Kuvvetleri'nden, Deniz Kuvvetleri'nden ve Hava Kuvvetleri'nden ve onların bütün tedarikçi ve imalatçılarından doğrudan doğruya Başkan'a akacaktı. Yedi yüz on altı milyar dolar Başkan'a ait olacaktı.

Jim, Adalet Bakanı'na "Kişisel olarak mı? Hukuken ona ait mi olacak?" diye sordu.

"Evet, hukuken. Bu, muhaliflerini şaşırtacak bir örnek teşkil edebilir. Ama şimdiki başkan söz konusu olunca, herkes zaten şaşırmaya alışkın."

"Açıklığa kavuşturalım" dedi Jim. "Parayı bankaya yatırabilir mi?"

"Tabii. Belki Cayman Adaları'na gönderir. Rusya Başkanı yardımcı olabilir. Düşük faizle bile yılda yedi sekiz milyar dolarla, anaparaya dokunmadan oldukça rahat yaşayabilir."

"Peki ABD savunması?"

Adalet Bakanı güldü. "Kongre bütçeyi tekrardan onaylar. Bugünlerde borç almaya bayılıyorlar."

Ama şu anda, Big Ben kederli kederli on biri vururken, Jim bütün bunları telefonda nasıl anlatacağını düşünerek endişeleniyordu. Tupper sade bir hayat süren bir adam değildi. 716 milyar işini görür müydü? Başkan'a eğitim bütçesine de el koymasını önerse miydi? Sağlık bütçesiyle beraber? Ama o zaman üç ayrı yürütme emri vermesi gerekecekti. Fazlaca karmaşık. Şansını bir kere denemeliydi. Washington'da saat akşamın altısıydı. Başkan televizyon seyretmekten başını kaşıyacak vakit bulamıyor olmalıydı ve rahatsız edilmeyi hoş karşılamayabilirdi. Jim boş yemek tabağındaki kabuklaşmış renk sarmallarına, morumsu kırmızılara ve kremimsi beyazlara dalıp birkaç saniye daha tereddüt etti. Sonra aşağısını arayıp gece personelinin tutanak tutulmayan bir hat istedi. Karşılıklı kimlik sorgulama işlemleri, ses dağıtma şifrelemesini etkinleştirmek ve Başkan'ın dikkatini çekmek yirmi beş dakika aldı. Bir on dakika da Başkan'la bağlantı kurmakla geçti. Öngörülmemiş bir görüşmeye göre hiç de fena sayılmazdı.

"Jim."

"Sayın Başkan. Umarım sizi rahatsız etmiyorum, önemli bir—"

"Yoo, sadece şey... Duyduğuma göre Fransızlara ağzının payını veriyormuşsun."

"Bizim çocuklardan altısını katlettiler."

"Cinayet iyi bir şey değil, Jim."

“Aynı fikirdeyim. Tamamen katılıyorum.”

Kurdukları fikir birliğinin iletişimlerinin amacını gölgede bıraktığı endişe dolu bir dakika geçti. Jim hattın diğer tarafında, arka planda bağırımlar, silah sesleri ve at kişnemeleri duyuyordu. Derken aniden sahne değişti ve kaktüslerle tepelik bir araziye çağrıştıran, korno ve yaylı çalgıların katıldığı görkemli bir orkestra müziği duyuldu. Jim zihninde sakınca yaratmayacak bir hal hatırlama konuşması tasarladı. “Herkes nasıl? Umarım Mel—”

Ama Başkan onu dinlemeden konuştu. “Sizde ne var ne yok? Neydi şu şey, Tersleme projesi mi neydi?”

“Tersincilik mi? Harika. Başlamaya hemen hemen hazırız. Burada heyecan dorukta. Tarihi bir dönüm noktasındayız.”

“Bir şeyleri sarsmak iyidir. AB’nin canına oku.”

“Sayın Başkan, sizinle konuşmak istediğim konu buydu.”

“İki dakikan var.”

Böylece Başbakan, meseleyi Adalet Bakanı’nın kullandığı terimlerle, su tesisatıyla ilgili kendi buluşu olan bazı renkli ifadeler ve hava durumu imgeleri de ekleyerek anlattı. Borulardan yukarı doğru güldür güldür tersine akan yeni saliverilmiş enerji eski tarz düşünceyi havaya uçuruyor, eski engellemeleri patlatıp bir kenara savuruyor ve sonunda fışkırmaya da çıkış noktasından harikulade bir fıskiye gibi havaya yeni ticaret anlaşmaları, fonlar, elektronik dolarlar fışkırıp yeryüzüne düşüyor, çoktandır beklenen bir yağmur gibi, hortum yaparak düşen sonbahar yaprakları fırtınası gibi, anaför yaparak yağın tipideki kar taneleri gibi...

“Benim hesabım mı?” dedi Başkan boğuk bir sesle. “Benim şirket hesabıma mı diyorsun?”

“Offshore tabii. Adamlarınıza kontrol ettirirsiniz.”

Yalnızca televizyondan dalga dalga gelen bir kahkaha ve müzikhol piyanosu seslerinin, bardak şakırtılarının ve silah atarak kutlama yapanların çıkardığı patırtının böldüğü bir sessizlik oldu.

Sonunda, “Sen böyle anlatınca bundan bir şey çıkabileceğini görebiliyorum. Seninle birlikte, kesinlikle şu Terslemenin başarılı olmasını sağlayabiliriz Jim. Ama şimdi ben şey...”

“Son bir şey Sayın Başkan. Size özel bir soru sorabilir miyim?”

“Tabii. Şey hakkında olmasın da—”

“Yok, yok. Tabii. Öncesi hakkında...”

“Neyin öncesi Jim?”

“Altı?”

“Bir daha söyle.”

“Tamam. Siz bir zamanlar...”

“Bir zamanlar ne?”

“Şey ... var mıydı?”

“Hey Yarabbim! Söylesene Jim! Ne var mıydı?”

Cevap fısıltı halinde geldi. “Altı bacağınız?”

Hat kesildi.

Kişisel ve ulusal ruh halinin güvenilir simgesi olan hava koşulları kargaşa içindeydi. Beş gün süren ve rekor yüksekliklere ulaşan sıcak hava dalgasını, ülkeyi baştan başa etkileyip iki hafta devam eden rekor düzeydeki yağmur izledi. Bütün küçük nehirler gibi Thames de yükseldi ve Parlamento Meydanı on santim yükseklikteki suyun ve suda yüzen bir sürü plastik ve karton kalıntısının altında yivışti kaldı. En iyi fotoğrafçılar bile bu görüntüyü ilginç bir hale getiremezdi. Yağmur durur durmaz bir kere daha güçlü bir sıcak hava ta Azor Adaları’ndan İngiltere’ye ulaştı ve daha uzun süren ikinci bir sıcak hava dalgası başladı. Sel suları çekilirken, bir hafta boyunca Londra’nın nehir kıyısındaki her yerinde, ayak altında kalın, pürüzsüz bir balçık tabakası serili kaldı. Nem hiçbir zaman yüzde doksanın altına düşmedi. Çamur kuruyunca geride toprak kaldı. Kavurucu rüzgârlar estiğinde, görülmedik bir azgınlıkla günler boyu esen bu rüzgârlar şehirde yeni türde bir kum fırtınası yarattı: Sütunu üstünde dikilen Nelson’ı örtecek yoğunlukta, kah-verengimsi sarı bir kum. Tahlil sonucunda kumların bir kısmının Sahra Çölü’nden gelmiş olduğu ortaya çıktı. Borough Pazarı’nda satılan bir parti taze hurmanın içinde on santim uzunluğunda canlı, siyah bir akrep bulundu. Ateşli sosyal medyayı bu zehirli yaratıkların rüzgâr kaynaklı olmadığına, bir güneybatı rüzgârıyla Kuzey Afrika’dan gelmediğine ikna etmek mümkün değildi. Selle gelen akrepler Kutsal Kitap’ı yankılıyordu. Gerçek olsun olmasın, bunlar, pervasız ideologların yönlendirdiği bir hükümet ile ülkenin başında bir felaketin dolaştığından emin olan büyükçe bir azınlığa dahil seçmenlerin arasındaki müthiş huzursuzluğu körükledi. Hatırı sayılır ölçekteki biraz daha büyük bir başka azınlık ise ülkeyi büyük bir maceranın beklediğine inanıyordu. Maceranın başlaması için

sabırsızlanıyorlardı. Her iki grubun da parlamentoda temsilcileri vardı ama hükümette temsil edilmiyorlardı. Hava durumu uygundu. Kargaşa ve daralmış görüş sahası her yeri kaplamıştı.

Fransızlar, ölmüş balıkçıların cenazelerini otopside sonraki bir hafta boyunca, isteksizce, birer birer serbest bıraktı. Cenazeleri, Jim'in görünmek isteyeceği cinsten bir havaalanı olmayan Stansted'e gönderdiler. Hükümetin ısrarıyla ölümler hemen ailelerine teslim edilmedi. Cambridge'in dışındaki bir soğuk hava deposunda tutuldular ve son kişi de Fransa'dan getirilince Kraliyet Hava Kuvvetleri'ne ait bir nakliye uçağıyla altısı birden Royal Wootton Bassett'e getirildi. Planlamayı Jim üstlendi. Nefesli çalgı bandosu olmayacaktı. Bunun yerine kendisi uçak pistinde tek başına duracak ve dört motorlu kocaman pervaneli uçak pistte dolaşıp dururken uçağa ve bir fotoğrafçı ordusuna sessizce bakıyor olacaktı. Dev bir makinenin karşısında duran cesur, yalnız bir adam. Jim'in antenleri gayet ince bir şekilde halkın duygularına ayarlıydı. Tesadüf bu ya, günlerden şiddetli yağmurların ilk günüydü. İngiliz bayrağıyla örtülü tabutlar ağır tempolu cenaze yürüyüşüyle Muhafız Alayı tarafından tek sıra halinde uçaktan çıkarıldı ve Başbakan'ın ayaklarının dibine bırakıldı. Yağmur rolünü iyi oynadı. Başbakan yağmur bardaktan boşanırcasına yağarken hazır ol duruşunda çok isabetli bir şekilde şemsiye kullanmayı reddetti. Yüzündekiler gözyaşı mıydı? Gözyaşı olduğunu düşünmek mantıklı olurdu. Ülke geçici bir keder çılgınlığı içinde bir araya geldi. Hull'da ve Londra'da demirli HMS Belfast kruvazörü yakınlarında çiçekler, oyuncak ayılar ve oyuncak balıkçı tekneleri birkaç metrelik yığınlar halinde yükseldi.

Sonra ikinci sıcak dalgası geldi. Başbakan'ın fırın kapağı gibi bir damın altına sıkışmış, pencereleri kumlu rüzgârlara karşı sıkı sıkıya kapatılmış olan dairesi olağanüstü sıcak oluyordu. Ama nemli sıcak Jim'e enerji veriyordu. Kendini hiç bu kadar sağlıklı hissetmemişti. Heyecandan seyrelemiş kanı bedeninde hızla dolaşıyor ve zaten meşgul zihnini yeni fikirlerle besliyordu. Simon'ın yerine yeni bir özel danışman getirmeyi reddetmişti. Kabine toplantısı da yapmıyordu artık. Parlamentoda da söz verdiği gibi, Tersinciliği sağlamak, her bir hücresiyle yöneldiği tek amaçtı. Tersincilik onu tam anlamıyla pençesine almıştı ve bunun neden ve nasıl olduğunu bilmiyordu. Bilincinin tam yerinde olmadığı bir saadet durumundaydı ve zamandan, açlıktan, hatta kendi kimliğinden bile haberdar değildi. Tersinciliği

hezeyan halinde takıntı yapmıştı ve tuhaf bir tutkuyla yanıp tutuşuyor, sabırsız bir arzuyla açıklamalar, ayrıntılar ve düzeltmeler talep ediyordu. Aklında hayal meyal uyanan 1940'lardaki Churchill imgesinin verdiği bir dürtüyle her yazılı talimata "Yukarıdakilerin başarıyla tamamlandığını belirtmek için bana tekrar şahsen bilgi verin" şeklinde bir ek düşüyordu. Bu ifade basına sızdırıldı. Başbakan MI5 ve MI6 şefleriyle, iş dünyasının ve sendikaların liderleriyle, doktorlarla, hemşirelerle, çiftçilerle, okul müdürleriyle, hapisane müdürleriyle ve üniversite rektör yardımcılarıyla toplantılar yaptı. Soru almamayı tercih ederek hepsine farklı sektörlerin yeni rejimde nasıl gelişeceğini sabırla anlattı. Parti başdenetçisiyle düzenli olarak görüş alışverişinde bulundu. Tersincilik yirmi oy kadar bir farkla parlamentodan rahatça geçecek gibi görünüyordu. Başbakan bakan arkadaşlarına iç yazışma notları gönderiyor, emirler yayımlıyor, onlarla cesaretlendirici telefon görüşmeleri yapıyordu. Shirley'ye ilham verici basın bildirileri gönderiyordu. Bürokrasi gereğince hızlandırılmıştı, Londra'nın bir başından bir başına bütün bakanlıklarda ışıklar bütün gece yanıyordu. Tabii Downing Sokağı'ndaki dairede de. Dışarıda ise, elektronik ortamda gönderilemeyecek kadar gizli belgeleri bir yerden alıp başka bir yere teslim etmek için dosya dağıtıcıları sıraya girmişti.

Daha uzaklardaki gelişmeler de iyiydi. Provence'taki, sahibi İngiliz olan bir çiftlik evine Fransız yurtseverleri tarafından kırmızı boya sürülmüştü. Londra'da yayımlanan akşam gazeteleri gayet sağlıklı bir şekilde ateş püskürdü. Başbakan, Başkan Larousse'u kişisel olarak sorumlu tutunca, *Sun* gazetesindeki bir karikatürde, elinde golf sopası tutan ve Jim'in yüzüne sahip bir John Bull figürü yayımlandı ve internette hızlıca yayıldı. Kamuoyu yoklamalarında Sams'in oyu Horace Crabbe'in on beş puan önündeydi. Sabahın erken saatlerindeki *tweet*'lerinde Amerikan Başkanı, Başbakan Sams'i "büyük adam" olarak niteliyor, bütün ABD ekonomisini tersine çevirmenin vaktinin geldiğini bildiriyordu. Öğle saatlerinden önce, Dow Jones bin puan düştü. Ertesi sabah Tupper fikrini değiştirdi. Dediğine göre, sadece "o fikri sınıyor"muş. Bütün dünya borsalarını güven tazeledi. Amerikan Merkez Bankası Başkanı Tersinciliği "kaçıklık" olarak küçümseyince Başkan öfkeyle eski sözüne döndü. Tersincilik yine tartışılır oldu. Tersincilik "eski seçkinlere diz çöktürecek"ti. Bu sefer Dow Jones etkilenmedi. Bir Wall Street

şirketi çalışanının içeriden bilgiyle söylediğine göre, piyasalar ancak panik yapma zamanı gelince panik yapardı.

Haberi vermek için bir akşam geç saatte kapısına vuran kişi Gloria'ydı, hani o ilk sabah Jim'i uyandırmaya gelen, pantolon takım giymiş genç kadın. Simon, tek başına yaşadığı Ilford'daki evinin yatak odasında bir halatla asılı bulunmuştu. Daha da iyisi, hiçbir not bırakmamıştı. Bulunduğunda, ölümünün üstünden en azından bir hafta geçmişti. Gloria şampanya bulmaya aşağı indiğinde Jim hızla övgü ve üzüntü dolu bir not yazdı. Simon'ın hatıralarını yazıyor olmaması ya da "Proje"nin düşmanlarıyla beraber bir kumpas içinde bulunmaması iyiydi. Gloria iyi geceler diledi ve sıcak, övgü dolu metni –herkesi çok duygulandıracaktı– bilgisayarda yazması ve yayımlaması için Shirley'ye götürdü. Başbakan bir yandan çalışmasına devam ederken şampanyayı tek başına içti. Ama her zamanki yoğun dikkati biraz zayıflamıştı. Bir şeyler rahatsız ediyordu onu, yavaş yavaş çözülen, tam olarak açıklayamadığı bir kuşku ipliği. En sonunda, kalemını bırakıp şu işi bir düşünmesi gerekti. Kendisi gibi mantık abidesi birinin bile aklından çıkaramadığı önemsiz bir hurafeden öte bir şey çıkmadı ortaya: Son zamanlarda yalnızca iyi haberler gelmişti – çalışmaların canlı temposu, parti başdenetçisinin yaptığı hesaplar, 1922 Komitesi isyanının hezimete uğraması, ölen balıkçılar, yandaş basın, hızla yükselen popülerliği, kırmızı boya, Tupper'ın övgüleri, şimdi de bu. Bir ömür almış olan deneyiminiz, şanssız size art arda güldüğünde bunun bir noktada biteceğini söylüyorsa çok mu mantıksız davranıyor olurdu? İpin ucundaki Simon Başbakan'ı huzursuz etmişti. Bütün gece bu mutlu ölümün bir dönüm noktası mı olduğunu düşünerek kaygılandığından, doğru dürüst uyuyamadı.

Gerçekten de öyle oldu. Ertesi sabah, bir değil, iki nokta teker teker aynı yöne döndü. Birincisi sabah erken saatlerde parti başdenetçisinin yolladığı bir e-posta biçiminde geldi. Kendi denetlediği arka sıra milletvekilleri arasında komplocu bir grup vardı, Londra dışında bir yerlerde, birinin evinde toplanan bir grup Düzgiderci. Bunlar hakkında fazla bir şey bilinmiyordu, ne kaç kişi oldukları ne de adları. Öne çıkan bazı muhtemel isimler vardı ama hiçbir delil yoktu, yalnızca yatıştırıcı, inkâr edici ifadeler vardı. Kimliklerini gizlemek için şu âna kadar oylamalarda hükümeti desteklemişlerdi. Parti denetçileri bürosunun dikkatinden nasıl kurtuldukları bir sır

veya mucizeydi. Ama artık kesin olan bir şey vardı. Grubu harekete geçiren güç Dışişleri Bakanı Benedict St. John'du ve grubun niyeti, yasa tasarısı tekrar Avam Kamarası'na geldiğinde Tersinciliği alt etmede muhalefete destek vermektir.

Başbakan tıraş olur, giyinirken ve merdivenlerden inerken aklında bu çirkin vefasızlık vardı. İçindeki öfke birine vurma ya da bir şeyler kırma isteği uyandırıyor. Alt kademe personeli holde onu selamladığında hoş görünmek için çaba sarf etmesi gerekti. Başka işlerle fazla meşgul olmuştu, fazlasıyla kendinden emin davranmıştı. Benedict St. John'la günler önce hesaplaşmalıydı. Kendi başına hareket edebilseydi, Jim gayet mutlulukla adamın boğazına bıçağı dayardı. Kahvesini içmek için oturana ve dudaklarını sınıksız kapatmış basın sekreteri *Daily Telegraph* gazetesini açıp önüne koyana kadar bu öfkeli, şiddet dolu düşünceler zihninden silinmedi.

Gazete en başarılı olduğu şeyi yapmış, hükümetin ta kalbinden sızdırdığı haberlerden birini daha yayımlamıştı; haberin kendi kesin Tersinci çizgisine ne kadar aykırı olduğuna hiç aldırmamıştı. Yayına atlatma haber yapmanın çekiciliği hâkimdi. Yayımladıkları, Roscoff Olayı'nın bir kaza olduğuna dair Kraliyet Donanması'na ait bir iç yazışmanın güzelce toparlanmış bir özetiydi. Haber kuşkuya pek yer bırakmıyordu: Radar ve uydu verileri, gemi-kıyı arası telsiz kayıtları, kurtarma dalgıçları-fırkateyn arası iletişim kayıtları, Fransız sefareti- Élysée Sarayı arası telefon kayıtları ve tanıkların ifadeleri. Jim hepsini iki kez okudu. Burada Simon'ın ulaşma imkânı olan hiçbir şey yoktu. Birçok şema ve fotoğraf arasında kendisine ait bir resim vardı: Uçak pistinde, bayrakla örtülmüş tabutların yanında, yağmurdan sırsıklam ve dimdik duruyordu. Sızdırma siyasi bir hesaptı ve Düzgütçilerin başının altından çıktığı çok açıktı. Kaynak çok belliydi. Bu iki kötü gelişme birbiriyle ilişkiliydi. Düşmanları harekete geçmişti ve Tersincilik saldırı altındaydı. Jim çabuk davranması gerektiğini biliyordu.

Shirley'nin bürosu bir basın bildirisi hazırlamıştı bile. Jim bildiriye baştan sona okuyarak Fransızlardan özür dilendiğini ima eden bütün ifadeleri sildi. Bu, makul bir tutunma mevzisiydi. Basına hiçbir demeç vermiyordu. Aslında Başbakan *Larkin*'in mürettebatının başına gelenlerin acı bir kaza sonucu olduğunu öğrenince müthiş rahatlamıştı. İşte, Fransız hükümetinin, kendine özgü sebeplerle bir türlü sağlayamadığı yadsınamaz kanıtları cesur Kraliyet Do-

nanması sağlamıştı. Hayatlarını kaybetmiş olan mürettebatın ailelerinin yaşadığı korkunç kayıp yine de büyük, vs... acılı aileler vs. Başbakan Fransız yetkililere yaptıkları bütün vs, vs için teşekkür ediyor, değerli komşumuzu, telsiz ve telefon kayıtları trafiğinin Birleşik Krallık'ın Beşinci Cumhuriyet'e derin saygısının samimi bir ifadesinden vb, vb, vb başka bir şey olmadığına dair temin ediyordu.

Metni imzaladı ve merdivenleri çıkarken personeline rahatsız edilmek istemediğini söyledi. Dairesine gelince kapıyı kilitledi, sehpanın üstündeki kâğıtları temizledi ve sehpanın ortasına kocaman bir bloknotla bir kırmızı tükenmezkalem koydu. Elini çenesine dayayıp tereddütle oturdu. Sonra isimler yazmaya, isimlerin etrafına daireler çizmeye, daireleri ok ve soru işaretleriyle donattığı tek ya da çift çizgilerle birleştirmeye başladı. Eylemleri ve onları saptırmaya yarayacak ittifak gruplarını, aralarındaki çatlaklar ve yol açacağı kepezelikler dolayısıyla ulaşabileceği muhtemel sonuçları, bütün bunların ortaya çıkabilirliğini ve inkâr edilebilirliğini değerlendirdi. Terbiye edilmiş ve dengeli bir zihni vardı, hayal bile edilemeyecek uzunlukta zaman dilimleri boyunca hayatta kalma ve türünü geliştirme sanatına kalıtım yoluyla uyarlanmıştı. Aynı zamanda da, kesintisiz, hemen hemen günbegün verilen mücadele, sahip olduğu her şeyi –hiç belli etmeden– savunma konusunda çaba bile harcamadan ustalaşmasını mükemmelleştirmişti. Ayakta kalacağı bilgisi onu soğukkanlı yapmıştı. Ve şu komplo tasarlama anında bile son derece bilinçliydi; ne pahasına olursa olsun sonuç alma çabası demek olan en saf şekliyle politikanın keyfini damarlarında hissediyordu. Dikkatle düşündü, hesap yaptı; yarım saat sonra, Dışişleri Bakanı'nı öldürmek için adam tutmakta gecikmiş olduğu artık zihninde çok netleşmişti. Temiz bir sayfa açtı ve düşünmeye başladı.

Cinayetin başka, daha ince biçimleri de vardı. Çağdaş toplumsal hayat, yeni amaçlar için üretilmiş silahlarla, tuzak telleriyle, zehirli oklarla, dikkatsiz bir adım bekleyen mayınlarla dolu mecazi bir cephanelikti. Bu sefer Jim tereddüt etmedi. Muhtemelen *Guardian*'a vereceği makaleyi yazmak iki saatini aldı. Bu yazı, yazarını Jim'e bütünüyle yabancı olan, başkasının zihnine girme hilekârlığını yapmaya mecbur bırakıyordu. Sebat etti ve üç paragraf sonra kendine ya da bulup kandırmak zorunda kalacağı kişiye acımaya başlamıştı bile. Ya da tehdit edeceği. Ucu açık bir plandı. Yalnız yazarak orta-

ya çıkarılabilirdi. Bitirince çatı dairesinin kısıtlı alanında övünçle bir aşağı bir yukarı yürüdü. İnsanı birbirine sımsıkı dolanmış bir dizi yalandan daha fazla özgürleştiren bir şey daha yoktur. Demek insanlar bunun için yazar oluyormuş. Sonra yeniden oturdu, eli telefonun yakınlarında gezindi. Listesinde üç isim vardı. Hangisine güvenebilirdi? Ya da en az güvenmediği kimdi? Daha soruyu kendine sorarken cevabı biliyordu ve işaretparmağı tuşlara basmaya başlamıştı bile.

Jane Fish hakkında herkesin bildiği tek şey pipo içtiği idi. Yine herkes bilirdi ki aslında pipo içmezdi. Tütün bile kullanmazdı. Yıllar önce, hükümetteki en zavallı, en acınası, en az sevilen iş olan Kuzey İrlanda'dan Sorumlu Devlet Bakanı olarak işe başladığında Belfast'ta tütün tüketimine karşı bir bağış toplantısına katılmıştı. Pasif içiciliğin tehlikelerine dikkati çekmek için bir pipodan bir nefes çekip bir çocuğun yüzüne üflemeyi kabul etmişti. Küçük kızın gözleri kapalıydı ve dumanı içine çekmedi. Ama toplumsal hayat büyük fırça darbeleriyle yaşanır. Bunu iki günlük olağan medya fırtınası izledi. Fish sözünü sakınmayan bir insan olduğundan, sık sık haberlerde yer aldığından ve hoş, aşırılığı olmayan bir yüze sahip olduğundan, karikatürcüler çaresiz onu ağzında pipoyla çizmek zorunda kaldılar. Siyasi portre yazarları için o sonsuza kadar "pipo içen Jane Fish" olarak kalacaktı. Çok popülerdi. Görüşleri bilinenler yelpazesi içinde çoğu zaman saçmalamayıp pratik hareket edenler hizbine dahildi ve kamuya açık yerlerde emzirmeye karşı aldığı açık tutum nedeniyle çok seviliyordu. Hep tutkulu bir Düzgiderciydi, ta ki halkın iradesine olan saygısı yüzünden tutkulu bir Tersinci oluncaya kadar. Her iki taraf hakkında da iyi şeyler söylediği için herkes ona hayrandı.

Başbakan'ın değerlendirmesine göre, listesindeki üç kadın arasında salgısal köklerine en yakın olanı Jane Fish'ti. Başbakan'ın yargıları kuvvetliydi. O gece Jim telefonda olguları açıkça ortaya serdiğinde, derhal kararlı bir şekilde harekete geçilmesi gerektiğini Fish hemen anladı. Benedict'ten hep kuşkulandığını söyleyerek Jim'e kalbini açtı. Jim el yazısıyla yazdığı makalesini mühürlü bir kılıf içinde, bisikletli kuryeyle derhal ona gönderdi. Jane doksan dakika sonra Jim'e telefon ederek değişiklik önerilerini bildirdi. De-

ğişikliklerin bazıları tarihsel ayrıntılarla ilgiliydi, bazıları ise Jane'in "ifade tarzı" adını verdiği şeylerle. Ertesi sabah Shirley karmakarışık el yazısı makaleyi bilgisayarda yazdı, sonra da yerine ulaştırmak ve *Guardian*'ın genel yayın yönetmeniyle görüşmek üzere King's Road'a gitti. Yazı gazetesinin üretim birimlerini dolaşırken Başbakan basın danışmanının gazete binasından ayrılmamasında ısrar etti. Bu, bir zamanlar köşe yazılarının yayımlandığı sayfalarda Usame bin Ladin'in yazdığı bir makaleyi yayımlamış ve aşırı uçtaki bir örgüt olan Hizb ut-Tahrir'in maaşlı bir üyesini muhabir olarak çalıştırmış açık fikirli bir gazeteydi. Jane Fish'in bir yazısını yayımlaması yayın politikasını biraz fazla esnetmek demek olurdu ama Düzgiderci bir gazete, küçümsediği bir hükümetin bir bakanının bir başka bakanını mahvetmesine nasıl kayıtsız kalabilirdi?

Büyük bir gazetesinin önemli bir haberi kotarması için yalnızca birkaç saati kalmışsa bunu izlemek muhteşem bir şeydir, çok etkileyicidir. Muazzam bir uzmanlık ve takım çalışması, kuvvetli bir bellek ve hızlı çözümleme gerektirir. Koca bina uğulduyordu. Shirley daha sonra kendi personeline, bunun kanlı bir savaşta cephedeki bir hastanede bulunmaya benzediğini söyledi. Üç tane iç sayfa dışında, baştan aşağı birinci sayfa ve başmakale bizzat genel yayın yönetmeni tarafından altüst edildi. O akşam saat beşe doğru ilk nüshalar baskı makinelerinden çıkmaya başladı. Yaşlıca gazeteciler için, yeni basılmış bir kâğıt gazete nüshasını elinde tutmak mutlaka coşkulu bir andır. Ama bu artık anlamsızdı. O sırada gazetesinin internet sayfası durmadan yeni güncellemeler yaparak ifşaatı dört saattir zaten yayımlamaktaydı. Rakip gazetelerin ertesi günkü baskıları için haberi alacak, televizyonlarınsa akşam haberleri için ellerindeki bülteni yeniden düzenleyecek çok zamanları olmuştu. Sosyal medya, bloglar ve internet dergileri tutuşmuştu. İnce tarihi ayrıntılarla cinayet şeklinde sunulmuş olup sadece kaza olduğu ortaya çıkan Rascoff Olayı listelerin aşağı sıralarına indi. Başbakan'ın parmağı Fransızları işaret ettiyse bu onun da başkaları gibi yanlış olduğunu gösterirdi. Bretanya açıklarında entrika yoktu ama burada, Whitehall'da fazlasıyla vardı. Devletin büyük mevkilerinden birinin sahibi rezil olmuştu. Dışişleri Bakanı neredeydi? Ne zaman istifa edecekti? Hükümet, krizi nasıl ele alacaktı? Bu, Tersincilik için ne anlama geliyordu? Güç sahibi insanlar davranışlarını ne zaman düzelteceklerdi? Başbakan'ın bu son soruya cevabı tek bir kelimeydi.

DÖRT

Yazı 2857 sözcük uzunluğundaydı ve intikamdan ziyade üzüntüyle yazılmıştı. Bu, zaman zaman sözlü saldırıya dönüşen bir taciz, zorbalık, müstehcen sataşmalar ve uygunsuz fiziksel dokunuşlar öyküsüydü. Fish'in gerçek anlamda bir tecavüzün olmadığını döne döne ifade etmesi, anlattıklarına daha da dürüst bir hava veriyordu. Sözünü sakınmayan dobra kuzeylinin bu olayları böylesine toy bir duyarlılıkla anlatması bazı insanları gözyaşlarına boğdu. Bir editör yardımcısının gözlerinde bile yaş vardı. Sarsıcı olaylar on beş yıl öncesine, Jane Fish'in o zamanlar Çalışma ve Emeklilik Bakanı olan Benedict St. John'un parlamentodaki özel sekreteri olduğu dönemdeki yirmi aylık bir zaman dilimine kadar gidiyordu. Fish o zamandan bu yana mesleki geleceğinden endişeli, açıklama yapamayacak kadar utanç içindeydi ve yetenekli meslektaşını tuhaf bir şekilde koruyarak acı çekmekteydi. Sessizliğini artık bozuyordu çünkü Dışişleri Bakanı'nın en küçük evladı on sekiz yaşına gelmişti ve Jane bir zamanlar kendisinin de sahip olduğu mevki gibi hassas mevkiler işgal eden genç kadınlara karşı bir görevi olduğuna inanmaya başlamıştı. Birinci sayfa manşeti şöyleydi: "Dışişleri Bakanı'nın Utancı". Yazıyla birlikte verilen bir fotoğraf St. John'un bavulunu taşıyan Fish'i amirinin arkasından trene binerken gösteriyordu. Esas yazının çevresinde kutu içinde verilmiş açıklayıcı metinler ve çözümlemeler yer alıyordu. Genel Yayın Yönetmeni başmakalesinde Jane'in amirinin bu alçakça tavrından acı duyduğunu belirtiyor ama acele yargıya varma konusunda da uyarıda bulunuyordu. Köşe yazılarından birinde *Guardian*'ın genç bir yazarı fetva veriyordu: Kurban her zaman haklıdır ama bu yetmez, inanılmaya da hakkı vardır.

Başbakan o gün öğleden sonra kabine toplantı salonunda gazetenin kendi satın aldığı nüshasını okurken, kendini şöyle bir tarttığında bu gazete çalışanına hak verdiğine karar verdi. Eserini okudukça ve olayların sergilenişine hayran oldukça, öykü git-tikçe daha inandırıcı gelmeye başlamıştı. Jane'e hakkını teslim

etmeliydi. Bunlar ne gaddar, acımasız, kalpsiz yalanlardı böyle. Erkek iktidarının gerçek kurbanlarına hakaretti bu. Yazıya kendi imzasını atmaya cesaret eder miydi? Bu sayfalarla sınırlıyken öykü kendi hakikatini üretiyordu; bir nükleer reaktör de kendi ısını böyle üretir herhalde, diye düşündü. Bu olaylar cereyan etmiş de olabilirdi, etmemiş de. Pekâlâ cereyan etmiş olabilirdi, etmiş olması gerekiyordu. Cereyan etmişti! Jane adına öfkelenmeye başladı. Dışişleri Bakanı alçağın tekiydi. Bundan da kötüsü, geç kalmıştı.

Beş dakika sonra St. John salona alındı. Jim hâlâ gazeteyi okuyordu, artık elinde kalem, göstere göstere okuyordu. İki erkek selamlaşmadılar, Başbakan ayağa da kalkmadı. Karşısındaki sandalyeyi işaret etti. En sonunda, gazeteyi katladı, içini çekti ve hüzünle başını salladı. “Yani ... Benedict.”

Dışişleri Bakanı cevap vermedi. Jim’e gözünü dikip bakmaya devam etti. Bu biraz moral bozucuydu. Sessizliği bozmak için Başbakan “Tek kelimesine bile inanmıyorum” dedi.

“Ama?” diye atladı St. John. “Ama diye ekleyecektin.”

“Evet, ekleyeceğim. Ama, ama ve ama. Bu bizim için iyi bir şey değil. Bunu biliyorsun. Bu iş temizleninceye kadar senin ortalıkta görünmemeni istiyorum.”

“Tabii.”

Tekrar sessizlik oldu. Jim nezaketle “Eskiden bu işler nasıl olurdu biliyorum. Dosya dolabının arkasında biraz aşna fişne. Şimdi durum değişti. ‘Me Too’ hareketi falan filan. İşte aması bu. Gitmen lazım. Bu son sözümdür. İstifanı bekliyorum.”

St. John masanın üstünden uzandı, gazeteyi kendine doğru çekti ve önüne serdi. “Bunun arkasında sen varsın.”

Başbakan omuz silktili. “Sen de *Telegraph* gazetesine sızdırdın.”

“Bizimki baştan sona doğrudu. Ama sizinki!”

“Bizimki de artık doğru Benedict.” Jim saatine göz attı. “Buraya bak, seni kovmam mı gerekecek?”

Dışişleri Bakanı cebinden dörde katlanmış bir kâğıt çıkardı ve masanın üstüne fırlattı.

Jim kâğıdı açtı. Her zamanki şeyler: Verdiğim hizmetten onur duydum ... temelsiz iddialar ... son derece değerli hükümet çalışanlarından uzaklaştırmak için.

“Güzel. Olmuş. Komplocularınla daha fazla vakit geçir.”

Benedict St. John gözünü bile kırpmadı. “Senin canına okuya-cağız Jim.”

Bu tür söz düellolarında, insan son sözü söyleyemese bile son çalımını atmak önemlidir. Başbakan ayağa kalkınca masanın altındaki bir düğmeye bastı. Bu kısım dikkatle ayarlanmıştı. Otomatik bir tüfek taşıyan gür sakallı bir polis memuru içeri girdi.

“Beyefendiyi ön kapıdan dışarı çıkar. Ve yavaş gidin” dedi Jim. “Bahçe kapısından dışarı çıkmadan önce dirseğini bırakma.”

İki adam el sıkıştılar. “Seni orada bekliyorlar Bennie. Bir foto operasyonu. Tarağımı ödünç almak ister misin?”

AB'nin neredeyse sonsuz kurallar ve gümrük birliği protokolleri bütünü içinde bir üye devletin para dolaşımını tersine çevirmesine engel olacak hiçbir şey yoktu. Ama bu pek de izin verdiği anlamına da gelmezdi. Yoksa gelir miydi? Karşı bir yasa olmadıkça her şeyin yasal olması açık toplumun tanımlayıcı ilkesidir. Avrupa'nın doğu sınırlarının ötesinde, Rusya'da, Çin'de ve dünyanın bütün totaliter devletlerinde, devletin izin verdiği şeyler dışında her şey yasa dışıdır. AB koridorlarında paranın tersine dolaşımını kabul edilebilir uygulamaların dışında tutmayı kimse akıl etmemişti çünkü kimse daha önce böyle bir şey duymamıştı. Eğer birileri duymuş olsaydı bile bunu yasadışı hale getirecek yasal ya da felsefi ilkeleri tanımlamak zor olurdu. Temel bilgilere başvurmak da yardımcı olmazdı. Herkes bilirdi ki tek bir istisna dışında her fizik kuralında tanımlanan olgunun ileri doğru cereyan ettiği gibi geriye doğru da cereyan edememesi için hiçbir mantıklı sebep yoktur. Ünlü istisna, ikinci termodinamik yasasıdır. Bu muhteşem sisteme göre yalnızca zaman tek yönlü hareket eder. Öyleyse Tersincilik ikinci termodinamik yasasının özel bir durumuydu ve bu yüzden bu yasayı ihlal etmekteydi! Acaba etmekte miydi? Bu sorun, sık sık yaptıkları gibi, üyelerin Brüksel'e sıvışmak zorunda kaldıkları sabah saatlerine kadar Strasbourg Parlamentosu'nda canlı bir şekilde tartışıldı. Strasbourg'a varıp bavullarını açıp güzel bir öğle yemeği yiyinceye kadar herkes ipin ucunu kaçırmıştı zaten. CERN laboratuvarlarından özel olarak bu iş için gelen bir teorik fizikçinin bazı ilginç denklemlerle üç saate yakın bir sürede her şeyi düzeltmesi bile fayda etmedi. Üstelik ertesi gün başka sorunlar da çıktı. Eğer

tersten söyleseydi, bu bilim insanının söyledikleri yine de doğru olur muydu?

Birçok başka mesele gibi bu mesele de bir kenara kondu. Moldova dondurması konusunda şiddetli bir tartışma sırada bekliyordu. Konu, Avrupa Birliği karşıtı Londra basınının küçümser pozuna girdiği kadar önemsiz değildi. Yüksek nitelikli Moldova ürününün içerdiği maddeleri AB kurallarıyla uyumlu hale getirme mücadelesi, stratejik konumdaki minik ülkenin geleceği hakkında Batı ile Rusya arasındaki artan gerginliğin küçük ölçekte bütün unsurlarını temsil ediyordu. Bu karmaşık bir işti ama en azından kuramsal olarak çözülebilir görünüyordu. Tersincilik ise bütün bunların ötesindeydi.

Bu ürkütücü karar referandum yoluyla alınırken ortalama Brüksel memurları şaşkınlıkla bakakalmıştı. Sonra, zaten öngörüldüğü üzere, bütün karmaşıklığıyla o süreç bocalama içine girip çamura saplandığında insan ne de olsa biraz rahatlıyor, omuz silkiyordu. Kuşkusuz bu saçmalık da geleneksel tarzda raflara kaldırılmak üzereydi. Ama son zamanlarda şu merhametli, titrek Başbakan Sams'in bir kişilik değişikliği yaşıyor görünmesi ve Avrupa ile beraber ya da yalnız, Tersinciliği ne pahasına olursa olsun geçirmeye çalışırken çağdaş bir Perikles gibi kurnaz ve acımasız davranması daha da büyük şaşkınlık kaynağıydı. Bu iş sahiden olacak mıydı yoksa? Parlamentoların anası, ülkenin aklını başına getiremeyecek miydi? Yani eğlenme ihtiyacı hisseden Brükselli bir adam Londra Ritz'de alabildiğine lüks bir hafta sonu geçirebilecek ve sonra hesabı kapatırken elinde üç bin sterlinle yürüyüp gidebilecek miydi? Ve belki de aynı gün yasadışı fon bulundurmaktan tutuklanacaktı? Ya da en azından ülkeden çıkarken parasına el konacaktı? Ya da –ne korkunç– otelin mutfağında kendine bir iş satın alıp cebindeki para harcanana kadar bulaşık yıkamak zorunda kalacaktı? Bir ülke böyle bir şeyi kendine nasıl yapardı? Çok acı bir şeydi. Gülünçtü. İnsanın kendi çıkarına ters davranmayı seçmesine Yunanların verdiği bir ad var mıydı? Evet, vardı. Akrasia diyorlardı. Mükemmel. Bu sözcük hemen yayılmaya başladı.

ABD Başkanı'nın *tweet*'leri konuyla ilgili olarak bir dereceye kadar tutarlı olmaya başlayınca şaşkın, bıkkın ya da küçümser gülümsemeler donmaya başladı. Tersincilik, serbest ticaret, Amerika'nın refahı ve büyüklüğü adına "iyi bir şey"di. Başbakan Sams büyük adamdı. AB'ye yetki devri anlaşmalarına göre bu bütünüyle ülke

içi bir mesele olsa da Başkan Tupper'ın bir kumarhane zinciri-
nin milyarder sahibi olan eski bir generali Britanya Ulusal Sağlık
Hizmetleri'nin yeni "çar"ı olmaya aday göstermesi Brüksel'deki bazı
kişilerin canını sıkıyordu. İşte bu tür çeşitli sebeplerden, Başbakan
Aralık başında NATO genel merkezinde bir konuşma yaptığında
herkes onu olağanüstü bir nezaketle dinledi.

Sams toplantıya itibarı kalmamış olan Dışişleri Bakanı'nın yerine
katılmıştı. Aciliyet vurgusu dışında konuşmasında yeni herhangi
bir unsur yoktu. Başbakan dosdoğru sadede geldi. Herkesin bil-
diği gibi Birleşik Krallık, içinde bulundukları ayın yirmi beşinde
maliesini, dolayısıyla da kaderini tersine çeviriyordu. Jim neşeyle
"Bu tarihi unutmayın!" diye bağırırdı. Bazı yüzlerde nazik gülümse-
meler belirdi. Başbakan, büyük konferans salonundaki dinleyiciler
arasındaki görüşmecilerin uzun süredir aşına oldukları bir talepler
listesi sıraladı. AB'nin Birleşik Krallık'a yapacağı 11,5 milyar ster-
linlik yeni yıllık katkılardan ilkinin tarihi 1 Ocak'tı. NATO'nun ilk
ödemesinin Haziran'a kadar vakti vardı. AB'nin Birleşik Krallık'a
yapacağı tüm ihracata eşlik edecek fonlar yüzde ikilik bir enflas-
yon oranına göre hesaplanmalıydı. Ve tekrar ediyordu –burada Jim
herkesi kucaklamış gibi ellerini açtı– bir iyi niyet belirtisi olarak,
Birleşik Krallık'ın AB'ye ihracatına eşlik edecek olan fonlar da aynı
oranda enflasyon göz önüne alınarak hesaplanacaktı. ABD'nin "ha-
reket yönü"ne ilişkin daha fazla teknik mesele ve güvenceler söz
konusuydu. Jim'in, konuşmasının son cümlelerinde çok geçme-
den "gözlerinize perdeler inecek" şeklinde bir umut ifade etmesi
salonun arka kısmındaki kabininde oturan Bulgar çevirmeni iyice
afallattı. Perdeler inecek, dedi Başbakan, ve herkes "bizi geleceğe
doğru körlemesine izleyecek."

Daha sonra bir Fransız diplomatın, ziyafet salonuna doğru
ilerlerken, bir meslektaşına "Neden ayağa kalkıp alkışladıklarını
anlamıyorum" dediği duyuldu. "Hem de o kadar yüksek perdeden
ve o kadar uzun süre."

Daha yaşlıca olan diğer diplomat açıkladı: "Çünkü söylediği her
şeyi tiksindirici buldular."

İngiliz basınının Jim'in konuşmasını zafer olarak nitelemesi
mantıksız değildi.

Ertesi gün Berlin'de kaygı verici bir an yaşandı. Başbakan, Al-
man Şansölyesi hanımefendiyle özel bir görüşme için oradaydı.

Şansölye'nin parlamentoda çok meşgul olduğu bir gündü ve özürler dileyerek Jim'le çalışma odasının yakınındaki minik bir odada buluştu. İki çevirmeni, not alan iki kişiyi, üç koruma görevlisini, Alman Dışişleri Bakanı ve İngiliz Büyükelçisi'ni ve müsteşar yardımcısını saymazsak iki lider baş başaydı. Çok eski bir meşe masa oturdukları yeri ayırıyordu. Başka herkes ayakta durmak zorunda kalmıştı. Başbakan, Şansölye'nin omzunun üstünden, Spree nehrinin ardındaki müzeye doğru bakıyordu. Dökme cam pencerelerin ardında, Berlin Duvarı'nın tarihini anlatan bir teşhir panosu vardı. Jim iki kelime Almanca biliyordu: *Auf* ve *Wiedersehen*. Toplantının ortalarına gelindiğinde istediklerini bir bir sıralamıştı. Ren havzası beyaz şaraplarından çok daha üstün olduğunu açıkladığı İngiliz Glasswegian beyaz şarabı ihracatına karşılık Almanya'nın İngiltere'ye araba ihracatına eşlik edecek fonlara ilave fonlar talep etti.

Şansölye'nin Başbakan'ın sözünü kesmesi tam bu noktada oldu. Dirseklerini masaya dayamış olan Şansölye elini alnına bastırdı ve yorgun gözlerini kapattı. "*Warum?*" dedi ve bunun ardından kısa bir söz karmaşası geldi. Bir kere daha "*Warum...*" deyip daha uzunca bir karışık ifade ekledi. Sonra bir kez daha aynı şey. Ve sonunda, gözleri hâlâ kapalı, başı biraz daha aşağı düşmüş ve biraz daha masaya doğru eğilmiş vaziyette, basit, ağılamaklı bir "*Warum?*"

Çevirmen duygusuz bir sesle, "Bunu neden yapıyorsunuz? Neden, ne amaçla milletinizi bölüyorsunuz? Neden en iyi dostlarınızı bu taleplerle zora sokuyor ve sizin düşmanınızımız gibi hareket ediyorsunuz? Neden?" dedi.

Jim'in zihni boşaldı. Evet, bu kadar çok yolculuk yapmaktan usanmıştı. Odaya sessizlik hâkim oldu. Nehrin karşı yakasında bir grup okul çocuğu müzeye girmek için öğretmenlerinin arkasında sıra oluyordu. Başbakan'ın iskemlesinin tam arkasında dikilmekte olan İngiltere Büyükelçisi yavaşça boğazını temizledi. İçerisi havasızdı, birisinin pencereyi açması lazımdı. Başbakan'ın zihninden birçok güçlü cevap geçti ama hiçbirini dile getirmedi. Çünkü... Çünkü biz böyle yapıyoruz. Çünkü biz buna inanıyoruz. Çünkü yapacağımızı söylediğimiz şey bu. Çünkü halkımız bunu istediğini söyledi. Çünkü ben onların yardımına koştum. Çünkü, işte... Nihai tek cevap buydu: *İşte*.

Sonra akıllı tekrar hafiften geri gelmeye başladı ve bir önceki akşamın konuşmasından bir sözcüğü hatırladı. "Yenilik" dedi

Şansölye'ye. "Bir de elektrikli uçak." Endişe dolu bir duraksamadan sonra arkası gürül gürül geldi. Tanrı'ya şükür. "Çünkü, Bayan Şansölye, biz temiz, yeşil, müreffeh, birlik içinde, güven dolu ve hırslı olmak niyetindeyiz!"

O gün öğleden sonra Başbakan, büyükelçinin Tegel Havaalanı'na doğru hareket halindeki limuzininde uyuklarken telefonu çaldı.

Parti başdenetçisi "Maalesef haberler kötü" dedi. "Tehdit edemediğim kadar ettim. Tekrar aday olamayacaklarını biliyorlar. Ama bir düzine kadarı ya da daha fazlası Benedict'in tarafına geçti. Kabineden atılması onu daha popüler hale getirdi. Fish'e de inanmıyorlar. Ya da zaten ondan nefret ediyorlarmış. Şu andaki duruma göre yirmi oy kadar açığımız var... Jim, orada mısın?"

"Buradayım" dedi Jim sonunda.

"Eee?"

"Düşünüyorum."

"Daha iyi bir sıçrama yapmak için parlamentoyu tatil etmeye ne dersin?"

"Düşünüyorum."

Kurşun geçirmez camın arkasından dışarı bakıyordu. Önünde ve arkasında motosikletli eskortlar olan limuzinin şoförü dar, yeşil yollardan, çeyrek dönümlük bakımlı bahçeleri olan yine bakımlı küçük evlerin önünden geçen dolambaçlı bir güzergâh izliyordu. Minik ikinci evler diye düşündü Jim. Berlin'in üstünde belirli bir grilik vardı. Pürüzsüz ve hoş bir grilik. Bu grilik havaya da, açık renk kumlu toprağa da, benekli taş işçiliğine de işlemişti. Aynı grilik ağaçlara, çimenlere ve şehrin kırsal dış sınırlarına bile sinmişti. Bu, düşünmeyi sürdürebilmek için gerekli olan soğuk ve geniş grilikti. Başbakan düşünür, parti başdenetçisi de beklerken Jim kalp atışlarının yavaşladığını ve düşüncelerinin, yanından geçmekte oldukları küçük evler kadar muntazam ve müstakil kalıplar içinde düzene girdiğini hissetti. Karşılaştığı her çağdaş sorunu çözebilecek çok eski bir beyne sahip gibiydi. Bunu salgısal bilinçdışının derin kaynaklarından yararlanmadan da yapabilecek gibiydi. Ya da çerçöp dolu internetten. Kalem ya da kâğıdı olmadan. Danışmanı olmadan.

Başını kaldırdı. Hazır beklemekte olan Kraliyet Hava Kuvvetleri jetine kadar Başbakan'a eşlik etmekte olan araba ve motosiklet kafilesi, tekrar anayola çıkmak üzere durmuştu. Tam o sırada aklına

bir soru geldi. Soru sanki yüz kilometrelik bir kuyunun dibinden çıkıp gelmiş gibiydi. Kendini sunmak için nasıl da hafifçe ve şahane bir şekilde yükselmişti. Soruyu sormak nasıl da kolaydı: Dünyada en çok kimi seviyordu? Cevap anında zihninde hazırды ve ne yapacağını çok iyi biliyordu.

Archie Tupper bir işadamı dostundan, yasama meclisinin Cumhuriyetçi üyeleri ve onların bağlı oldukları çeşitli enstitüler ve düşünce kuruluşlarıyla acil bir toplantı düzenlemesini isteyince kimse şaşırmadı. Bu toplantılar olağandı, daha çok dindarları toplardı, zengin fonlarla beslenirdi, yurtseverdi ve şenlikli geçerdı. Toplantılardaki genel eğilim kürtaj karşıtı ve silah serbestisinden yana olmak ve serbest ticaret konusuna güçlü vurgu yapmaktı. Bu toplulukta madencilik, inşaat, petrol, savunma, tütün ve tıbbi ürünler yaygın biçimde temsil edilirdi. Jim partinin lideri olmadan önce kendisinin de birkaç kere bu toplantılara katılmış olduğunu şimdi hatırladı. Smokinleri içinde gayet rahat, koku sürünmüş, sinekkaydı tıraşlı pembe yüzlü, belirli bir yaşa gelmiş, kibar, iriyarı beyefendilere dair yalnızca hoş anıları vardı. (Az sayıda kadın olurdu ve beyaz olmayan kimse bulunmazdı.) Kibar bir adam onu Idaho'daki milyon dönümlük bir arazideki çiftliğe cömertçe davet etmişti. Beş dakika sonra bir başkası Jim'i İç Savaş öncesinden kalma bir çiftlikte ağırlayacağını vaat etmişti. Cömert ve yardımsever bu insanlar iklim değişikliğinin ve BM, NATO ve AB gibi uluslararası bir örgütün adı geçtiğinde düşmanca bir eğilim gösteriyorlardı. Jim orada kendini çok rahat hissetmişti. Bu kişilerin İngiltere'nin Tersinci projesine yakın bir ilgi duymaları ve yardımcı olmaları kaçınılmazdı. Gerçi çoğu, Tersinciliğin ABD'den ziyade küçük bir ülkeye daha uygun olduğunu düşünüyordu ama belki de Tupper onları bunun tersine ikna etmek üzereydi. Doğru inanışlara sahip İngiliz milletvekilleri geçmiş birkaç yılda bu toplantılara sık sık davet edilmişlerdi. Ama hazırlıksız yapılacak olan bu toplantının teması tersine akışlı maliye olacaktı. Başkan kısa bir açış konuşması yapardı. Yabancı davetliler arasında hükümet taraftarı kırk Muhafazakâr milletvekili vardı. Toplantının yapılacağı yer rastlantısal olarak Archie Tupper'a ait olan ve dolayısıyla toplantı sürecine belirli bir samimiyet havası verecek olan, Washington'daki bir oteldi.

İngiltere'den gelen grup için zamanlama uygun değildi. Parla-
mentonun programı doluydu. Konuşulan tek konu Tersincilikti.
Hain Dışişleri Bakanı'nın başını çektiği isyan konusunda kaygı
büyüktü. Oylama için kararlaştırılan tarih 19 Aralık'tı. Seçim bölge-
siyle ilgili işler bu tarihlerde hep yoğunlaşırdı, bir de Noel için veril-
miş sözler ve aile toplantıları da vardı. Ama bu lüks bir yolculuktu,
birinci sınıf seyahat, beş yüz metrekareden de büyük otel süitleri,
geceliği binlerce sterlinlik dudak uçuklatan harcamalar, Başkan'la el
sıkışma ve Amerika'nın İngiliz projesine ilgisinin büyüdüğüne dair
genel bir heyecan. Üstüne üstlük, Başbakan hepsine kişisel olarak
yazıp toplantıya katılmaya teşvik etmişti. Kendisi katılmayacaktı
ama yerine çoğu zaman "iki boyutlu" diye tasvir edilen, sık sık fevri
davranan ve sıkıcı bir adam olan Lancaster Dükalığı Yüksek Yargıcı
Trevor Gott'u yolluyordu. Başka yolu yoktu – milletvekilleri meslek-
taşlarından, seçim bölgelerindeki görevlilerden ve ailelerinden özür
dilediler ve "eşleşme" düzenlemesi yapmaya koyuldular. "Eşleşme",
Avam Kamarası'nda yapılacak bir oylamada bulunamayacak olan bir
parlamento üyesinin karşı partiden bir üyeye eşleşmesi demekti.
Her iki üye de oylamaya katılmaz, dolayısıyla oylama sonucu de-
ğişmezdi. Bu düzenleme özellikle resmi görevler nedeniyle çoğu
zaman uzakta olan iktidar partisi milletvekilleri açısından yararlı
olurdu. Ayrıca, hasta olan, bunamış olan ya da cenazelere katılan
milletvekilleri için de yararlıydı.

Toplantı, hemen her zaman olduğu gibi dehşetli başarılı oldu.
En başta Başkan Tupper İngiliz Başbakanı'nın müthiş olduğunu,
Tersinciliğin iyi olduğunu söyledi. Kongre üyeleri, senatörler,
oligarklar ve düşünce kuruluşlarından entelektüeller arasında,
dünyanın onların rüyalarına uygun olarak yeniden yapılanmakta
olduğuna dair neşeli bir anlayış vardı. Tarih onların yanındaydı.
18 Aralık akşamı verilen ziyafet ondan önceki bazı davetler kadar
muhteşemdi. Konuşmalardan sonra kalabalık bir orkestra Frank
Sinatra'yı taklit eden bir şarkıcının yüksek perdeden sunduğu bir
"My Way" yorumuna eşlik etti. Derken, Gloria Gaynor benzeri biri
akşam yemeğindeki yedi yüz katılımcıyı "I Will Survive" şarkısıyla
gözyaşları içinde ayağa fırlattı.

Tam herkes yerine otururken kırk davetlinin telefonu aynı anda
titredi. Parti başdenetçisi Londra'ya dönmelerini emrediyordu.
Onları toplu olarak taşıyacak otobüs otelin önüne gelmişti bile.

Uçakları iki saat içinde kalkıyordu. Bavullarını hazırlamak için on dakikaları vardı. Hayati Tersincilik oylaması için ertesi sabah saat on birde Avam Kamarası'nda olmaları gerekiyordu. Eşleşme düzenlemesi bozulmuştu.

İngilizler yeni dostlarına veda etmeye vakit bile bulamadan ziyafet salonundan ayrıldılar. Ronald Reagan Havaalanı'na gidene kadar İşçi Partisi'nden meslektaşlarına ne küfürler savurdular. Aptalca güvendikleri kişilerin kallesliği yüzünden cennetten çekilip alınmak nasıl bir rezaletti. Milletvekillerinin çoğu uyuyamayacak kadar kızgın olduklarından uçakta içkilerin dağıtıldığı arabayı cezalandırdılar ve Heathrow'a ininceye kadar küfür ettiler. Chiswick civarındaki yoğun trafik nedeniyle, oylama zili çalmadan ancak birkaç dakika önce Avam Kamarası'na vardılar. Sonradan kendilerinden Washington Âlemcileri diye söz edilecek bu grubun üyeleri, eşleştikleri vekillerin parlamentoda olmadığını ancak sırayla parlamento holünden geçerken fark ettiler. Tasarı yirmi yedi oy farkla kabul edildi. Tüm sabah boyunca insanların söyleyip durduğu gibi, gerisi "tarih"ti. Ertesi gün Tersincilik yasa tasarısı Kraliyet onayını da alıp yasalaştı.

Bu tabii anayasal bir rezaletti, bir yüz karasıydı. Düzgiderci basından öfke kükremeleri. Eşleşmenin tarafı olan kırk İşçi Partisi milletvekili öfkeyle *Observer*'a imzalı bir mektup gönderip Sams hükümetinin "kirli, utanmaz manevraları"nı kınadılar. Durumun mahkemelerce ele alınması için çağrılar yapıldı.

"Bu işten sağ salim çıkacağız. Her şey düzelecek. Görürsün" dedi Jim Jane Fish'e telefonda. Daha sonra, başdenetçinin parlamentodaki odasına bir kasa şampanya göndertti.

Jim o akşam BBC televizyonuna uzun bir demeç verdi. Ciddi, mantıklı bir ses tonuyla "Özür mü dileyecektim?" dedi. "İşin temel noktalarını açıklayayım. Bu ülkede yazılı bir anayasamız yok. Bunun yerine elimizde var olan, gelenekler ve âdetlerdir. Ve benim çıkarıma ters olsa da ben bunlara her zaman saygı göstermişimdir. Şimdi, size belirtmem gerekir ki Avam Kamarası'nda eşleşmeyi bozmak şeklinde uzun ve saygın bir gelenek vardır. Kısa bir süre önce, benim başbakanlığımdan önceki dönemde Liberal Demokrat bir milletvekili doğum yaparken, eşleştiği milletvekili, parti denetçilerinin talimatıyla çok tartışmalı bir konuda Avam Kamarası'nda oy veriyordu. Çok iyi bilindiği gibi, çok saygıdeğer Michael Heseltine

Kraliyet esasını alıp –insanın, bozulmuş bir eşleşmeyi kutlamak için, diyesi geliyor– fırlatmıştı.⁵ Yirmi yıl sonra milletvekillerimizden üçü, yalnız orada bulunmayan üç İşçi Partili milletvekiliyle eşleşmekle kalmadı, bir de üç Liberal Demokrat milletvekiliyle eşleşti. İşçi Partisi eşleşme düzenlemesini sayısız kere bozmuştur. Gece geç vakit Strangers' Bar'da bunları anlatmaya bayılırlar. Bütün bu örnekler artık sıradanlaşmış olan bir dalavere uygulamasını gelenek haline getirmiştir. Bu anayasal olarak doğrudur. İnsan dokunuşunun verdiği sıcaklık ve canlılık nedeniyle parlamentonun yanılabilir olduğunu dünyaya gösterir. Önemli oylamalarda eşleşmenin çok daha az uygulandığını da eklemeliyim. Hayati önemde bir ulusal mesele risk altındaysa o milletvekillerini Washington'dan getirmek doğrudur. Tabii ki muhalefet yakınıp duruyor. Onların işi bu. Horace Crabbe bizim doğrultumuzda oy verdi diye bazı muhalif milletvekilleri ona darıldı. O zaman, sizin sorunuza cevap olarak, hayır, şiddetle hayır, ne benim ne de hükümetimin herhangi bir üyesinin özür dilemesi gerekiyor.”

Beyaz bir Noel olmadı ama kar çok da uzakta değildi. 1 Ocak'ta, T-Günü bayramından hemen önce hafif bir kar yağışı oldu. Beş santimlik bir kar kimseye engel olmadı. Milyonlarca insan tatilden sonra işe döndüklerinde, yaptıkları iş karşılığında ödeyecekleri parayı çıkarabilmek için mağazalara koştu. Beklenen birkaç başlangıç sorunu vardı. Justin Bieber hayranları yıldızın konserine geldiklerinde kendilerine para ödenmesini beklediler. Gösteri iptal edildi. İnsanlar ATM'ler önünde toplanıp daha önce kartı soktukları deliğe nakit sokuşturmaları mı gerektiğini düşünmeye başladılar. Ama en yüksek Ocak satışları bu yıl kaydedildi. Dükkanlarda mal kalmadı – bazıları bunun ekonomide büyük bir canlanma yaratacağını düşündü. St. Kitts ve Nevis'in ticaret antlaşmasından çekildiği pek fark edilmedi.

Hâlâ Noel havasında olan ve pembe kâğıttan taçla pek bir uçarı görünen Başbakan, elinde susuz viskisi, ayakkabılarını çıkarıp bir

5 1976'da Muhafazakâr Parti milletvekili Sir Michael Heseltine bir eşleşmenin bozulması nedeniyle oylamanın bir oy farkla İşçi Partisi lehine sonuçlanması dolayısıyla parlamentoda duran Kraliyet esasını alıp İşçi Partili milletvekillerine doğru fırlatmıştı. Bu davranışını daha sonra, yalnızca güvene dayanan bu işleyişin bozulması durumunda parlamentonun kargaşa içine düşeceğini ifade etmek için yaptığını söyleyerek açıklamıştı. (ç. n.)

koltuğa yayılmış, adamlarından birkaçıyla birlikte Oxford Caddesi boyunca kilometrelerce uzayan kuyrukların helikopterle çekilmiş görüntülerini izledi. Yüksek sesle söylemek isterdi ama yalnızca düşüncelerinde mırıldandı: Artık tamamdı; iş bitmişti. Kısa bir süre içinde meslektaşlarını toplayacak, saraya doğru uzun yürüyüşlerine başlama ve kavimleri tarafından kahraman olarak karşılanma vaktinin geldiğini bildirecekti.

Son kabine toplantısından önce, öğleden sonra, Başbakan bütün personeli evlerine yolladı ve ön kapıdaki polis memurunun kapıyı aralık bırakmasını sağladı. Bütün kabine üyeleri, ödünç aldıkları bedenleri esas sahiplerinin dönüşüne hazır bir şekilde, bakanlık-taki masalarında derli toplu vaziyette bırakacaklardı. Jim kendi bedenini üst kattaki yatağın üstünde bıraktı. Bu sebeple, toplantı için sıkı bir giyim kuralı koydu: Dış kabuk. Kabine toplantı masasının üstünde toplanmalarının uygun olacağını düşünmüştü ama salonda bir araya geldiklerinde masanın üstü korkunç yüksek ve oldukça tehlikeli göründü, zira masanın bacakları çok cila-lıydı. Bu yüzden salonun bir köşesinde, çöp kutusunun yanında birikerek gururlu bir çember oluşturdular. Başbakan tam açılış cümlelerini söyleyecekti ki dinç ve uyumsuz cıvıltılarla söylenen “Mutlu Yıllar” şarkısıyla sözleri kesildi. Daha sonra hepsi korkuyla kapıya doğru baktılar. Kapıda görevli polis memuru onları duymamıştı.

Kabine toplantısı standart İngilizceden on kere daha hızlı akan salgisal dilde yapıldı. Jim daha konuşmaya başlayamadan, Jane Fish bir teşekkür oylaması yapılmasını önerdi. Fish, Başbakan'ın “neşeli sevimliliği ve nüktedanlığıyla birleşen hedefe kilitlenme özelliği”ni övdü. Artık İngiltere tek başına ayaktaydı. Halk sözünü söylemişti. Parti liderimizin dehası onları çizginin bu tarafına çekmişti. Ülkenin kaderi ellerindeydi. Tersincilik sağlanmıştı! Artık kararsızlık ve gecikme yoktu! İngiltere tek başına ayaktaydı!

Fish, çok sevdikleri sloganları bağırdıkça aşırı duyulandığı için konuşmasına devam edemedi, ama ne sakıncası vardı. Yükselen alkışlar, üst kabukların ve yan kanatların içten fışırtısı sözlerini selamladı. Sonra her bakan birkaç kelime ekledi, en son da yakın zamanda Savunma Bakanlığı'ndan terfi etmiş olan yeni Dışişleri

Bakanı Humphrey Batton konuştu. Batton herkesi “En büyük Başbakan, başka büyük yok” tezahüratına yönlendirdi.

Başbakan konuşmasını yapmak üzere çemberin ortasına geldi. Jim konuştuğu antenleri tutkuyla titriyor, kendisi de herkesin dikkatini üzerinde tutmak için yavaşça bulunduğu noktada dönüyordu.

“Sevgili meslektaşlarım, bu nazik düşünceler için hepinize teşekkür ederim.Sözleriniz beni derinden etkiledi. Misyonumuzun sona ermek üzere olduğu şu anlarda, hakikate karşı bir görevimiz var. Değerli yurttaşlarımızdan hiçbir zaman gizlemediğimiz bir şey var. Endüstrimizin, maliyemizin ve ticaretimizin tersine işleyebilmesi için önce yavaşlaması, sonra da durması gerekiyor. Zorluklar olacak. Belki de aşırı bir cezalandırma söz konusu olabilecek. Hiçbir kuşku yok ki, bu zorluklara göğüs germek, bu büyük ülkenin insanlarını daha dayanıklı yapacak. Ama bunlar artık bizim ilgi konumuz değil. Mademki artık o geçici sevimsiz şekillerimizden kurtulduk, artık kendimize kutlama izni vereceğimiz daha derin hakikatler var.

“Bizim türümüz en azından üç yüz milyon yaşında. Yalnızca kırk yıl önce, bizler bu şehirde küçümsenen, aşağılama ve alay konusu olan marjinal bir gruptuk. En iyi ihtimalle yok farz edildik. En kötü ihtimalle bizden tiksiniyordu. Ama ilkelerimize sadık kaldık ve fikirlerimiz başlangıçta yavaş yavaş, sonrasındaysa ivme kazanarak kavrandı. Özdeki inancımız hiçbir zaman sarsılmadı: Her zaman kendi çıkarlarımıza uygun davrandık. Latince adımız olan *blattodea*’nın ifade ettiği gibi, biz ışıktan kaçan varlıklarız. Biz karanlığı anlar ve severiz. Son zamanlarda, şu son iki yüz bin yıl boyunca insanlarla birlikte yaşadık ve bizim kadar bütünüyle bağlı olmadıkları karanlığa karşı özel ilgilerini öğrendik. Ama ne zaman karanlık içlerinde galebe çaldıysa biz gürbüzleştik. Onlar ne zaman yoksulluğu, pisliği, sefaleti benimsedilerse biz o zaman güçlendik. Dolambaçlı yollarla ve çokça deneyip başarısız olduktan sonra insanoğlunun sebep olduğu bu mahvoluşun önkoşullarını öğrendik. Tabii ki savaş ve küresel ısınma, ama barış zamanında da yerinden kıpırdamayan hiyerarşiler, servetin belli ellerde toplanması, derinlere işlemiş batıl inançlar, söylentiler, bölünme, bilime inanmama, zekâyâ güvenmeme, yabancılara ve toplumsal işbirliğine güvenmeme. Listeyi biliyorsunuz. Geçmişte, kanalizas-

yon inşaatları, temiz suya karşı iğrenç bir düşkünlük, hastalığa mikropların sebep olduğuna dair teorinin geliştirilmesi ve uluslar arasında barışçıl uyum da dahil olmak üzere büyük sıkıntıların içinden geçtik. Bütün bunlar nedeniyle gerçekten de sayımız azaldı ve başka türlü tahribata da uğradık. Ama savaşılarak cevap verdik. Ve şimdi de umuyorum ve inanıyorum ki bir yeniden doğuşun koşullarını başlatmış bulunuyoruz. Şu tuhaf çılgınlık, Tersincilik, genel insan nüfusunu yoksullaştırınca –ki bu mutlaka olacaktır– bizim gelişmemiz kaçınılmazdır. Eğer düzgün, iyi kalpli, sıradan insanlar kandırıldıysa ve acı çekmek zorunda bırakıldıysa, bizim gibi başka düzgün, iyi kalpli, sıradan tiplerin de çoğaldıkça daha büyük mutluluğa kavuşacaklarını bilmek onlar için teselli olacaktır. Toplam evrensel gönenç azalmayacaktır. Adalet değişmez değerdir.

“Son birkaç aydır misyonumuz için çok çalıştınız. Sizi tebrik ediyor ve herkese teşekkür ediyorum. Sizin de keşfetmiş olduğunuz gibi *Homo sapiens sapiens* olmak kolay değil. İnsanların arzuları çoğu zaman zekâlarıyla çelişki içinde. O anlamda bir bütün olan bizlere benzemiyorlar. Popülizmin tekerleğine her biriniz bir insan omzuyla destek verdiniz. Çabalarınızın meyvelerini gördünüz, çünkü o tekerlek dönmeye başlıyor. Şimdi, dostlarım, güneye yolculuk zamanıdır. Sevgili yurdumuza! Tek sıra lütfen. Kapıdan çıkınca sola dönmeyi unutmayın.”

Hiç sözünü etmemişti ama kabinesindeki bütün bakanların kendilerini bekleyen tehlikelerin farkında olduklarını biliyordu. Açık kapıdan dışarı sızıp görevdeki polis memurunun önünden geçmeleri bulutlu bir öğleden sonra saat dördü biraz geçte oldu. Kışın kasvetli havası hoşlarına gitti. Hayatına devam etmek üzere On Numara'ya doğru koşuşturan minik yaratığı bu hava yüzünden görmediler. Jim'in grubu yarım saat içinde Downing Sokağı'nın demir kapılarının altından geçip Whitehall'a girmişti. Kaldırımı enine geçtiler ve aşağı doğru inip yağmur oluğuna girdiler. At gübresi tepesi çoktan yok olmuştu. Eve dönüş saatlerinin yürüyen bacak ormanı üstlerinde gürül gürül akıyordu. Parlamento Meydanı'na ulaşmaları doksan dakika aldı ve kör talih darbesini burada vurdu. Trafik ışıklarının değişmesini bekliyor ve yolun karşısına geçmeye hazırlanıyorlardı. Lancaster Dükaliği Yüksek Yargıçı Trevor Gott bazen yaptığı gibi fazla aceleleci davrandı, yola erken fırladı ve bir çöp kamyonunun tekerleğinin altında kayboldu. Trafik durunca ona

yardım etmek için bütün kabine yola fırladı. Gott tam anlamıyla iki boyuta indirgenmiş, sırtüstü yatıyordu. Kabuğunun altından çok sevilen bir lezzet, kıvamlı, kırık beyaz kremimsi bir madde fışkırmıştı. O gece bir kahramanlar ziyafeti verilecekti. Anlatacak o kadar çok olağanüstü hikâye varken ziyafet ne kadar eğlenceli olacaktı! Trafik ışıkları bir kez daha değişmeden önce meslektaşları Gott'u alıp fışkıran sıvıyı saygıyla göbeğinin altına yerleştirecek zamanı buldular. Sonra, altı bakanın her biri Gott'u bir bacağından tutarak Westminster Sarayı'na taşıdılar.

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

Alexis Gritchenko

İstanbul'da İki Yıl - 1919-1921 –

Bir Ressamın Günlüğü

Haz. Kemalettin Köroğlu - Erkan Konyar

Urartu: Doğu'da Değişim

İnan Çetin

Vadi

Tony Judt

Kusurlu Geçmiş – Fransız Entelektüelleri 1944-1956

Ian McEwan

Sahilde

Kefaret

Amsterdam'da Düello

James Wood

İyi Bir Hayat

George Eliot

Middlemarch – Taşra Hayatı Üzerine Bir İnceleme

Ezra Pound

Kantalar

Tahir Alangu

Türkiye Folkloru El Kitabı

Eugène Ionesco

Beyaz ve Siyah

Javier Marías

Tüm Ruhlar

Berta Isla

Cem Behar

Orada bir musiki var uzakta...

XVI. Yüzyıl İstanbulu'nda Osmanlı/Türk Musiki

Geleneginin Oluşumu

Manuel Benguigui

Alman Koleksiyoncu

Edip Cansever

Umutsuzlar Parkı

Kirli Ağustos

Doğan Hızlan

Hahırlamak – Günlük Yaşamdan Dipnotlar

Mehmet Rifat

Sait Faik'i Yorumlayanlar: Eleştirinin Eleştirisi

Derya Bengi

80'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük –

"Yaprak döker bir yanımız"

70'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük –

"Görecek günler var daha"

50'li Yıllarda Türkiye: Sazlı Cazlı Sözlük –

"Şimdiki zaman beledir"

Haz. Bahanur Garan Gökşen - Murat Yalçın

Bir Yalnız – 100. Doğum Yılında İlhan Berk

İlhan Berk

Bir Limandan Üç Resim

Galileo Denizi

Şiirin Çizdiği

Max Frisch

Mavi Sakal

Montauk

Sándor Márai

İşin Aslı, Judit ve Sonrası

Ahmet Ümit

Bir Ses Böler Geceyi

Kukla

Çıplak Ayaklıydı Gece

Beyoğlu'nun En Güzel Abisi

Şeytan Aynında Gizlidir

Ninatta'nın Bileziği

Kar Kokusu

Aşkımız Eski Bir Roman

Orhan Pamuk

Babalar, Analar ve Oğullar – Cevdet Bey ve Oğulları -

Sessiz Ev - Kırmızı Saçlı Kadın

Şeylerin Masumiyeti

Balkon / Fotoğraflar ve Yazılar

YAPI KREDİ YAYINLARI / YENİLERDEN SEÇMELER

Haz. Erkan Irmak
Benim Adım Kırmızı Üzerine Yazılar

A.N. Wilson
Tolstoy

Behçet Necatigil
Konuş ki Göreyim Seni
Vaktin Zulmüne Karşı — Düzyazılar 3
Dost Meclislerinde Kasideler

Camille Laurens
On Dört Yaşındaki Küçük Dansçı

Yıldırım Erdener
Kars'ta Çobanoğlu Kahvehanesi'nde Âşık
Karşılaşmalar — Âşıklık Geleneğinin Şamanizm ve
Sufizmle Olan Tarihî Bağlar

Franz Kafka
Şato
Ceza Sömürgesi
Dönüşüm

Amin Maalouf
Uygurlukların Batışı

Hal Herzog
Sevdiklerimiz, Tiksindiklerimiz, Yediklerimiz —
Hayvanlar Hakkında Tutarlı Düşünmek
Neden Bu Kadar Zordur?

Nâzım Hikmet
Benerci Kendini Niçin Öldürdü?
Kemal Tahir'e Mahpusaneden Mektuplar

Doğan Tekeli
Çebiş Evi'nden Hisar-tepe'ye

Doğan Yarıcı
Hodan

Abdülhalik Renda
Günlükler 1920-1950
Hahrat

Metin And
Dionisos ve Anadolu Köylüsü
Kısa Türk Tiyatrosu Tarihi
Osmanlı Tasvir Sanatları: 2 — Çarşı Ressamları

Elif Sofya
Hayhuy
William Faulkner
Emily'ye Bir Gül — Seçme Öyküler

Elmore Leonard
Bücürü Ayarla
Rom Kokteyli

Emily Ruskovich
Idaho

Uğur Kökten
Unutmayı Bir Öğrenebilsem

Ömer F. Oyal
Gemide Yer Yok
Önceki Çağın Akşamüstü

Paul Signac
Eugène Delacroix'dan Yeni-İzlenimcilığe

Philippe Soupault
Görünmeyen Yönleriyle

Derviş Zaim
Ares Harikaları Diyarında
Rüyet

Ahmet Emin Yalman
Naziliğin İçyüzü

Marianna Yerasimos
Evliyâ Çelebi Seyahatnamesi'nde Yemek Kültürü
İstanbul'da Rum Bir Ailenin Mutfak Serüveni

Ali Teoman
Yazı, Yazgı, Yazmak

Yüksel Pazarkaya
St Louis Günleri

Waller R. Newell
Tiranlar — Gücün, Adaletsizliğin ve Terörün Tarihi

Nursel Duruel
Geyikler, Annem ve Almanya
Yazlı Kaya

Oliver Sacks
Bilinç Nehri

Oktay Rifat

Elleri Var Özgürlüğün

Perçemli Sokak

Yaşayıp Ölmek Aşk ve Avarelik Üstüne Şiirler

Latin Ozanlarından Çeviriler

Yunan Antologyası

Ali Özyay

Hariciye Koridorlarında Sinema

İpek Çalışlar

Latife Hanım

Jean-Louis Fournier

Otopsim

Betül Tarıman

Maksatlı Makastar

Cemal Süreya

Göçebe

Beni Öp Sonra Doğur Beni

Arthur Schopenhauer

Aşkın Metafizigi

Haz. Sula Bozıs, Seza Sinanlar Uslu

İvi Stangali — Ressamı Hahrlamak

Bella Habip

Kültür ve Psikanaliz — Sinema, Edebiyat ve

Güncelin Psikanalizi

Benny Andersen

İşte Söyledim — Seçme Şiirler

Publius Ovidius Naso

Dönüşümler I-XV

Rachel Cusk

Övgü

Sue Gerhardt

Sevgi Neden Önemlidir? — Şefkat Bir Bebeğin

Beynini Nasıl Biçimlendirir?

James David Lewis-Williams

Mağaradaki Zihin

Hasan Gören

Altı Yaprak Üstü Bulut

Donald W. Winnicott

Piggle — Küçük Bir Kız Çocuğunun

Psikanalizle Tedavisinin Öyküsü

Marianna Warner

Bir Zamanlar Bir Ülkede... — Masalların Kısa Tarihi

David Wootton

Bilimin İcadı — Bilim Devrimi' nin Yeni Bir Tarihi

Furuğ Ferruhzad

Rüzgâr Bizi Götürecek — Toplu Şiirler

Fahri Güllüoğlu

Kriko

Döküntü — Bir Şiirin Can' ı İçin Kantat

Orhan Duru

Bırakılmış Biri

Ralf Rothmann

Baharda Ölmek

Enis Akın

Müjgan

Joseph Kessel

İblisin Oyunu

Lâle Müldür

Tehlikeliydi, Biliyordum

Marc Augé

Biri Sizi Bulmaya Çalışıyor

Evsiz Bir Adamın Güncesi

Unutma Biçimleri

Erlend Loe

Kadının Fendi

Evangelia Balta

Karamanlı Yazınsal Mirasının Ocaklarında Madencilik

Tarık Dursun K.

Alo, Harika Hanım Nasılsınız?

William Carlos Williams

Seçme Şiirler

Nasser Saffarian

Ah Ayetleri — "Furuğ Ferruhzad Hakkında

Söylenmemiş Sözler"

Faruk Duman

Köpekler İçin Gece Müziği

Kaptan Kanca'nın Bir Macerası

Halit Ziya Uşaklıgil

Saray ve Ötesi

Megan Hunter

Sondan Sonra

Ferdi Çetin

Evimizi Böyle Yaktım

Sergen Çirkin

Güney Sibirya Arkeolojisi ve Şamanizm

Onat Kutlar

Gündemdeki Konu

Yaşanmış Ağır Bir Ezgi

Forrest Gander

İz

Şairin Vedası

Gotthold Ephraim Lessing

Minna Von Barnhelm

Mélène L'Heuillet

Komşuluk — İnsanların Birlikte Varoluşu Üzerine

Düşünceler

Hüseyin Kıran

Dağ Yolunda Karanlık Birikiyor

Resul

Tuğba Doğan

Musa'nın Uykusu

Nefaset Lokantası

Muran Tezcan

Seyyahın Kitabı — Evliyâ Çelebi Üzerine Makaleler

İ. S. Turgenyev

Klara Miliç

Hakan Savlı

Kırgın Karnaval

Necmi Sönmez

Paris Tecrübeleri — École de Paris - Çağdaş Türk

Sanatı: 1945-1965

Cevat Çapan

Bir Başka Coğrafyadan

Gülten Akın

Bütün Eserleri I

Roy Jacobsen

Beyaz Deniz

Nezihe Meriç

Menekşeli Bilinç

Sean McMeekin

Osmanlı'da Son Fasil — Savaş, Devrim ve

Ortadoğu'nun Şekillenışı 1908-1923

Gulam Hüseyin Sâedi

Dendil

Hüseyin Ferhad

Nihayet Bir Cümledir İnsan

Mine Söğüt

Gergedan

Selçuk Demirel

Kıyıda Tek Başına

PSİ — Biliçalışından Gerçeküstüne

Stella Rimington

Kıl Payı

Turgut Uyar

Divan

Romain Rolland

Jean-Christophe I-II

Carlo Cassola

Bube'nin Sevgilisi

Hannah Kent

İrmağın Cinleri

Orlando Figes

Nataşa'nın Dansı — Rusya'nın Kültürel Tarihi

Halit Ziya Uşaklıgil

Mai ve Siyah

H. Bülent Gözkân

Kant'ın Şemsiyesi

Ayfer Yavi

Bir Dünya Börek — Böreğin Tarihsel Yolculuğu

Nazan İpşiroğlu - Zehra İpşiroğlu

Bugünden Düne Dünden Bugüne

Yüksel Pazarkaya

Çevirinin Estetiği ve Çeviri Serüveni

Nikolay Semyonoviç Leskov

Çelik Pire

Anil Ananthaswamy

Ya Ben Yoksam? — Benliğin Labirentinde Bir Gezinti

Francis Russell

Türkiye’de Görülecek 123 Yer

John S. Allen

Obur Zihin — Yiyeceklerle İlişkimizin Evrimi

Dag Solstad

Mahcubiyet ve Haysiyet

Claudio Magris

Tuna Boyunca

Davanın Reddine

Haz. Mustafa Demirtaş

İkinci Bir Yaşam — Sevim Burak’ın Edebiyat Dünyası

Selçuk Demirel

Saat Kaç

Theodor W. Adorno

Rüya Kayıtları

Müzik Yazıları

Uğur Nazlıcan

Bir Dükkânı Beklemek

İlhan Durusel

Defterdar — Evlat Katli İçin El Kitabı

Ece Ayhan

İyi Bir Güneş

Kâmuran Şipal

Dua Çiçeği

Georges Dumézil

Mit ve Destan III — Roma Tarihleri

Kazuo Ishiguro

Yirminci Yüzyıl Filmini İzlediğim Akşam ve

Başka Küçük Keşifler

Richard Yates

Mutluluk Fotoğrafı

Wilson Amos Farnsworth

Kapadokya’daki Amerikalı Misyonerlerin Bilinmeyen

Tarihi (1853-1903)

Evin İlyasoğlu

Ben Leyla Gencer — La Diva Turca

Ursula Reinhard

Türk Âşık ve Ozanları

Roger Ford

Cennetten Mahşere —

Ortadoğu’da Birinci Dünya Savaşı

Giorgio Bassani

Surları İçinde — Beş Ferrara Öyküsü

Kuru Otların Kokusu

Elmore Leonard

Rom Kakteyli

José Ortega y Gasset

Quijote Üzerine Düşünceler

Juan Enriquez - Steve Gullans

Kendi Evrimimizi Yönetmek

Margit Schreiner

İnsan Dengesi

Anne Enright

Yeşil Yol

Nikolay Vasilyeviç Gogol

Üç Hikâye

Şiir Erkök Yılmaz

Aile İçerisi Muhabbet

Simon Sebag Montefiore

Romanovlar 1613-1918

Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana —
 Bir Ada Hikayesi 1
 Karıncanın Su İçtiği —
 Bir Ada Hikayesi 2
 Tanyeri Horozları —
 Bir Ada Hikayesi 3
 Çıplak Deniz Çıplak Ada —
 Bir Ada Hikayesi 4
 İnce Memed 1
 İnce Memed 2
 İnce Memed 3
 İnce Memed 4
 Ortadirek —
 Dağın Öte Yüzü 1
 Yer Demir Gök Bakır —
 Dağın Öte Yüzü 2
 Ölmez Otu —
 Dağın Öte Yüzü 3
 Demirciler Çarşısı Cinayeti —
 Akçasazın Ağaları 1
 Yusufçuk Yusuf —
 Akçasazın Ağaları 2
 Yağmurcuk Kuşu —
 Kimsecik 1
 Kale Kapısı —
 Kimsecik 2
 Kanın Sesi —
 Kimsecik 3
 Teneke
 Binboğalar Efsanesi
 Ağrıdaki Efsanesi
 Hüyükteki Nar Ağacı
 Yılanı Öldürseler
 Deniz Küstü

Al Gözüm Seyreyle Salih
 Kuşlar da Gitti
 Filler Sultanı ile Kırmızı Sakallı Topal Karınca
 Sarı Sıcak
 Üç Anadolu Efsanesi
 Çakırcalı Efe
 Nuhun Gemisi — Bu Diyar Baştanbaşa 1
 Yanan Ormanlarda Elli Gün —
 Bu Diyar Baştanbaşa 2
 Peri Bacaları —
 Bu Diyar Baştanbaşa 3
 Bir Bulut Kaynıyor —
 Bu Diyar Baştanbaşa 4
 Allahın Askerleri
 Baldaki Tuz
 Ağacın Çürüğü
 Ustadır Arı
 Zulmün Artsın
 Ağtlar
 Gökyüzü Mavi Kaldı (S. Eyuboğlu ile)
 Yaşar Kemal Kendini Anlatıyor —
 Alain Bosquet ile Görüşmeler
 Binbir Çiçekli Bahçe
 Bugünlerde Bahar İndi
 Tek Kanatlı Kuş
 Çocuklar İnsandır
 Dağın Öte Yüzü - Ortadirek /
 Yer Demir Gök Bakır / Ölmez Otu
 Yağmurla Gelen
 Kalemler
 Beyaz Pantolon
 Yeşil Kertenkele

835 Satır (Şiirler 1)

Benerci Kendini Niçin Öldürdü? (Şiirler 2)

Kuvâyi Milliye (Şiirler 3)

Yatar Bursa Kalesinde (Şiirler 4)

Memleketimden İnsan Manzaraları (Şiirler 5)

Yeni Şiirler (1951-1959) (Şiirler 6)

Son Şiirleri (1959-1963) (Şiirler 7)

İlk Şiirler (Şiirler 8)

Yazılar 1 - Sanat, Edebiyat, Kültür, Dil

Yazılar 2 - (1924-1934)

Yazılar 3 - (1935)

Yazılar 4 - (1936)

Yazılar 5 - (1937-1962)

Yazılar 6 - Konuşmalar

Kan Konuşmaz (Romanlar 1)

Yeşil Elmalar (Romanlar 2)

Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim (Romanlar 3)

Hikâyeler (Masallar, Hikâyeler 1)

Çeviri Hikâyeler (Masallar, Hikâyeler 2)

Masallar (Masallar, Hikâyeler 3)

La Fontaine'den Masallar (Masallar, Hikâyeler 4)

Kafatası (Oyunlar 1)

Ferhad ile Şirin (Oyunlar 2)

Yusuf ile Menofis (Oyunlar 3)

Demokles'in Kılıcı (Oyunlar 4)

Kadınların İsyanı (Oyunlar 5)

Piraye'ye Mektuplar

Kemal Tahir'e Mahpusaneden Mektuplar

Hasretle - Nâzım Hikmet Mektupları

Nâzım Hikmet ve "Tosca"sı Semiha Berksoy

Öteki Defterler - Bütün Eserleri (ciltli ve numaralı)

Ne Güzel Şey Hatırlamak Seni -
Genco Erkal'ın Sesinden Nâzım Hikmet Şiirleri
(CD ile birlikte)

Büyük İnsanlık - Kendi Sesinden Şiirler
(CD ile birlikte)

Bütün Şiirleri (Delta)

Bu Şehir Güzelse Senin Yüzünden

Fatma, Ali ve Diğerleri

Kuvâyi Milliye - Abidin Dino'nun Desenleriyle

Henüz Vakit Varken Gülüm - Seçme Şiirler

La Fontaine'den Masallar

Sarayda

Sevdalı Bulut

Sevdalı Bulut Masalı

Üç Şiir - Yaşamaya Dair, Ceviz Ağacı,
Masalların Masalı

“Zeki ama bir derinliğı olduğı kesinlikle iddia edilemeyecek olan Jim Sams, o sabah huzursuz rüyalardan uyanınca kendini devasa bir yaratığa dönüşmüş buldu.”

İngiliz edebiyatının yaşayan en önemli isimlerinden Ian McEwan'ın yeni romanı *Hamamböceğı* bu cümleyle açılıyor ve okurları hem çok tuhaf hem de çok tanıdık bir İngiltere'ye götürüyor: “Tersincilik” adı verilen ve ekonominin akışını bütünüyle tersine çevirmek üzerine kurulmuş bir ideoloji son yıllarda popülerlik kazanmış, hatta referandumdan galip çıkmıştır. Önceki hayatında iğrenilen bir yaratık –bir hamamböceğı– olan Jim Sams anlam veremediğı bir dönüşümün sonucunda kendini İngiltere başbakanının bedeninde bulduğunda büyük bir sorunla karşı karşıya kalır: Bir tarafta halkın iradesinin uygulanmasını bekleyen basın ve seçmenler vardır, öbür taraftaysa ülkeyi aklıseline davet eden birkaç yerel siyasetçi ve olup bitenleri hayretle izleyen dünya kamuoyu.

Hamamböceğı, Londra'dan Brüksel'e ve Washington DC'ye dünya siyasetinin labirentlerine uzanırken İngiliz mizah geleneğı ile Kafka'nın dünyasını buluşturuyor. Bu keskin hicvi, Ian McEwan'ın romanın kaynaklarına dair önsözyle beraber sunuyoruz.

ISBN 978-975-08-4722-6

12 TL

KDV'den
muafır.